

Nr 124.

Ankom till riksdagens kansli den 21 maj 1929 kl. 4 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag för budgetåret 1929/1930 till kommerskollegium samt de under kollegium lydande myndigheter och kårer m. m. jämte i vissa av dessa ämnen väckta motioner.

(3:e avd.)

Uti den till riksdagen den 4 januari 1929 avlåtna propositionen (nr 1) angående statsverkets tillstånd och behov för budgetåret 1929/1930 har Kungl. Maj:t under tionde huvudtiteln, innefattande anslagen till handelsdepartementet, föreslagit riksdagen att, i avbidan på den proposition i nedannämnda ämnen, som kunde varda riksdagen förelagd, för budgetåret 1929/1930 beräkna *dels* ordinarie förslagsanslaget till kommerskollegium till 502,400 kronor, *dels* för upprätthållande av kommerskollegii verksamhet utöver det ordinarie förslagsanslaget ett extra anslag av 48,900 kronor, *dels* ett ordinarie förslagsanslag till bergsstaten å 119,600 kronor, *dels* det ordinarie förslagsanslaget till sprängämnesinspektionen till 10,500 kronor, *dels* till arvode åt en assistent vid sprängämnesinspektionen ett extra anslag av 6,800 kronor, *dels* det ordinarie förslagsanslaget till statens elektriska inspektion till 30,100 kronor, *dels* till arvoden åt två assistenter vid statens elektriska inspektion ett extra anslag av 13,600 kronor, *dels* det ordinarie förslagsanslaget till fartygsinspektionen till 187,700 kronor, *dels* till uppehållande av fartygsinspektionens verksamhet utöver det ordinarie förslagsanslaget ett extra anslag av 95,678 kronor, *dels* det ordinarie anslaget till navigationsskolorna till 172,000 kronor, *dels* det ordinarie reservationsanslaget till navigationslärarkursen till 2,200 kronor, *dels* det ordinarie förslagsanslaget till ålderstillägg för personalen vid undervisningsanstalten för sjöfart till 23,000 kronor, *dels* det ordinarie förslagsanslaget till skeppsmättningskostnad till 32,200 kronor (punkterna 3—15 av det vid propositionen fogade statsrådsprotokollet över handelsärenden den 4 januari 1929), *dels* till arvoden åt torvingenjörer m. m. ett extra anslag av 20,000 kronor (punkt 38 i statsrådsprotokollet nämnda dag), *dels* ock det ordinarie förslagsanslaget till ålderstillägg till 2,000 kronor (punkt 46).

Sedermåra har Kungl. Maj:t uti en den 25 februari 1929 dagtecknad, till riksdagen avlåten proposition, nr 161, under åberopande av det vid

propositionen fogade statsrådsprotokollet över handelsärenden för samma dag gjort framställning om anslag för budgetåret 1929/1930 för ovan angivna ändamål med undantag för det under punkt 46 omförmälda anslaget till ålderstillägg, som föreslagits till uteslutande ur riksstaten.

Kommers-
kollegium.
[1*.]

1:o Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 1 av det vid propositionen fogade statsrådsprotokollet över handelsärenden för den 25 februari 1929) att

delvis från och med den 1 juli 1929 bestämma antalet ordinarie befattningshavare hos kommerskollegium på följande sätt:

Befattning	Lönegrad
1 generaldirektör, arvode enligt 5 § i avlöningsreglementet.....	—
6 byråchefer	B 30
1 byrådirektör och överinspektör	B 29
1 navigationsskoleinspektör	B 29
1 skeppsmättningsöverkontrollör och överinspektör	B 29
1 byrådirektör	B 28
4 sekreterare	B 26
1 sjöteknisk konsulent.....	B 26
3 förste aktuarier	B 24
3 förste byråingenjörer	B 24
1 förste byråinspektör	B 24
1 kamrerare	B 24
1 redaktör	B 24
1 byråinspektör	B 22
2 aktuarier.....	B 21
3 notarier	B 21
1 registrator	B 21
4 kansliskrivare	B 11
1 förste expeditionsvakt	B 7
7 kanslibiträden	B 7
5 expeditionsvakter	B 5
16 kontorsbiträden	B 4
2 skrivbiträden	B 2;

Anm. 1. Kamreraretjänsten, lönegrad B 24, utbytes vid inträffande ledighet mot en befattning såsom revisor och bokhållare i lönegraden B 21.

Anm. 2. Registratorstjänsten, lönegrad B 21, utbytes vid inträffande ledighet mot en likanämnd befattning i lönegraden B 14.

Anm. 3. En kontorsbiträdesbefattning skall hållas obesatt, så länge den å övergångsstat uppförda kansliskrivaren kvarstår i tjänst.

delvis besluta, att å övergångsstat skola från och med den 1 juli 1929 uppföras följande befattningar, nämligen:

* Hänvisar till punkt i statsrådsprotokollet över handelsärenden den 25 februari 1929.

Befattning	Lönegrad
1 förste byråingenjör.....	B 24
1 teknisk konsulent	B 24
1 aktuarie	B 21
2 notarier	B 21
1 kansliskrivare	B 11;

dels godkänna följande stat för kommerskollegium, att tillämpas från och med den 1 juli 1929:

Avlöningsstat.

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsanslag</i>	kronor 410,500
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m., <i>förslagsanslag</i>	» 105,000
	kronor 515,500

Övergångsstat.

Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	kronor 42,700
	<i>Förslagsanslag</i> kronor 558,200;

dels besluta följande särskilda bestämmelse att lända till efterrättelse beträffande vissa å kommerskollegii fartygsinspektionsbyrå anställda befattningshavare:

Byråchefen, sekreteraren, förste byråinspektören och byråinspektören å kommerskollegii fartygsinspektionsbyrå skola vara underkastade de bestämmelser, som i särskild ordning äro eller varda meddelade, rörande förbud att, utan Kungl. Maj:ts medgivande, för egen eller annans räkning driva eller hava del i eller anställning vid företag, som omfattar rederi-, skeppsbyggeri- eller sjöförsäkringsverksamhet, eller för sådant företag åtaga sig uppdrag mot ersättning eller vara anställda å fartyg;

dels medgiva, att därest nuvarande befattningshavare å kommerskollegii fartygsinspektionsbyrå den 1 juli 1929 tillträder ordinarie befattning å kommerskollegii stat, som svarar mot den av honom före sagda dag innehavda tjänsten, i fråga om hans placering i löneklass avlöningsreglementet må å honom tillämpas som om det varit gällande under hela hans tjänstetid vid fartygsinspektionsbyrån och han varit ordinarie innehavare av sistnämnda tjänst;

dels medgiva, att kommerskollegium må bevilja den å kollegii sjöfartsbyrå anställde sjöåklagaren kostnadsfri ledighet under högst en månad årligen, när sådant kan ske utan hinder för göromålens behöriga gång, ävensom till vikarie under sådan ledighet utbetala ett arvode av högst 300 kronor för månad räknat jämte dyrtidstillägg därå enligt de för reglerade verk gällande grunder;

dels ock höja det ordinarie förslagsanslaget till kommerskollegium, nu 511,040 kronor, med 47,160 kronor till 558,200 kronor.

Beträffande utredningen i ämnet får utskottet hänvisa till sid. 3—87 i åberopade statsrådsprotokollet.

1926 års besparingssakkunniga hava den 19 oktober 1928 avgivit betänkande med förslag till besparingar och förenklingar i kommerskollegii organisation samt angående omorganisation av bergsstaten och i samband därmed ny lönereglering för denna stats befattningshavare. Därjämte hava de sakkunniga beträffande vissa andra av de kollegium underlydande myndigheter — utan att ifrågasätta några rubbningar i deras nuvarande organisation — föreslagit vissa ändringar i respektive staters uppställning och anslagsbelopp. Vid kommerskollegii den 12 november 1928 häröver avgivna utlåtande äro fogade *dels* till kollegium inkomna yttranden från sprängämnesinspektören, förste torvingenjören och torvingenjörerna, föreståndarna för navigationsskolorna i Stockholm, Göteborg och Malmö samt Sveriges fartygsbefälsförening, *dels* vissa av torvtjänstemännen åberopade handlingar, *dels* avskrifter av yttranden från järnkontoret och sekreteraren i föreningen Bergshanteringens vänner, *dels ock* transumt av två av kollegium på sin tid avgivna utlåtanden rörande uppflyttning i lönegrad av vissa tjänster, som tillhört förutvarande andra normalgraden.

I ett den 15 december 1928 dagtecknat och den 4 januari 1929 till finansdepartementet inkommet betänkande, vilket sedermera överlämnats till handelsdepartementet, hava vidare 1926 års besparingssakkunniga för Kungl. Maj:t framlagt resultatet av en av de sakkunniga med biträde utav ledamoten av riksdagens andra kammare, redaktören A. Å. Törnkvist och ledamoten av riksdagens första kammare, verkställande direktören i Sveriges redareförening O. A. Nordborg verkställd utredning beträffande kommerskollegii och socialstyrelsens organisation, i vad angår frågor rörande fartygsinspektionen.

Över sistberörda betänkande hava utlåtanden avgivits av kommerskollegium den 26 och av socialstyrelsen den 31 januari 1929.

De olika spörsmålen hava, med några få av lämplighetshänsyn betingade undantag, i statsrådsprotokollet behandlats i enahanda ordningsföljd som den, i vilken de därav berörda anslagen äro i riksstaten upptagna.

I riksstaten för budgetåret 1928/1929 är det ordinarie förslagsanslaget till kommerskollegium upptaget med 511,040 kronor, varjämte för sagda tid till förstärkning av kollegii arbetskrafter anvisats ett extra anslag av 56,100 kronor.

Den av riksdagen godkända staten för kommerskollegium har följande utseende:

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsanslag	kronor 414,540
Vikariatsersättningar, förslagsanslag	» 11,500
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m.	» 85,000
	<hr/>
	Förslagsanslag kronor 511,040.

Innan departementschefen ingått på en redogörelse för 1926 års besparings-sakkunnigas förslag beträffande kommerskollegium och kollegii däröver avgivna utlåtande, har departementschefen, med utgångspunkt från de sakkunnigas betänkande, lämnat en översikt över kommerskollegii ämbetsuppgifter och nuvarande organisation ävensom tillkomsten av samma organisation samt därefter verkställda organisationsändringar eller framlagda förslag därom.

Enligt gällande instruktion för kommerskollegium den 23 oktober 1925 (nr 446) åligger det ämbetsverket i allmänhet att med uppmärksamhet följa utvecklingen av rikets handel, sjöfart, industri och bergshantering samt hantverk och slöjd, att efter omständigheterna vidtaga eller hos Kungl. Maj:t föreslå de åtgärder, som kollegium anser lämpliga för befrämjandet av hithörande näringar eller i övrigt för befordrande av de ändamål, kollegii ämbetsbefattning avser, ävensom att handlägga sådana viktigare spörsmål av intresse för dessa näringar, som, ehuru de huvudsakligen tillhöra andra ämbetsmyndigheters verksamhetsområden, antingen kunna bli hänskjutna till kollegii bedömande eller vilka kollegium finner särskild anledning upptaga till behandling. Kollegium bör även inhämta kännedom om de inom kollegii verksamhetsområde fallande näringarnas tillstånd och utveckling i andra länder samt om de anordningar, som till ifrågavarande näringars befrämjande där vidtagits eller vidtagas.

Såsom den centrala statsmyndigheten å näringsstatistikens område har kollegium vidare att till Kungl. Maj:t inkomma med årsberättelser angående rikets handel, sjöfart, industri och bergshantering, så snart sådant låter sig göra efter utgången av det år, som sådan berättelse avser, ävensom att utföra andra näringsstatistiska arbeten. Kollegium skall därjämte i viss i instruktionen närmare angiven omfattning bedriva kommersiell upplysningsverksamhet.

Kommerskollegium är fartygsinspektionens chefsmyndighet, överstyrelse för navigationsskolorna, chefsmyndighet för skeppsmätningväsendet och bergsöverstyrelse samt utövar den allmänna uppsikten över sjömanshusen. Till kollegium höra sprängämnesinspektionen och statens elektriska inspektion. Kollegium utövar chefsskapet över torvtjänstemännen samt över statens instruktörer i hemslöjd, varjämte under kollegium lyda kontrollanterna för undersökning av eldfarliga oljor samt gruvmätarna.

**Kommers-
kollegii
ämbets-
uppgifter.**

Kommerskollegii
nuvarande
organisation.

Byråindel-
ningen.

Kommerskollegium utgöres av en generaldirektör såsom chef för kollegium samt sex byråchefer såsom ledamöter. Fem av byråcheferna äro kommerseråd och chefer för var sin av följande å ordinarie stat uppförda byråer, nämligen *handelsbyrån*, *sjöfartsbyrån*, *industribyrån*, *bergsbyrån* och *statistiska byrån*. Den återstående byråchefen är chef för den å extra stat upprättade *fartygsinspektionsbyrån*.

Ett av kommerseråden förordnas att i chefens frånvaro tjänstgöra såsom chefens ställföreträdare. Detta uppdrag bestrides för närvarande av chefen för industribyrån.

Sjöfartsbyrån är indelad i en administrativ sektion och en fartygsregistreringssektion samt industribyrån i en administrativ sektion och en elektrisk sektion. Under bergsbyrån hör kollegii gruvkartekontor.

En detaljerad redogörelse för de olika ärendenas fördelning å byråer och sektioner återfinnes å sid. 5—8 i statsrådsprotokollet.

I fråga om handläggningen av ärenden rörande ämbetsverkets organisation, instruktion, arbetsformer, personal, ekonomiska angelägenheter, lokaler och inventarier (de s. k. äldste-ledamotsärendena) gäller, att ifrågavarande ärenden, vilka ursprungligen varit samtliga förlagda till sjöfartsbyrån men, med undantag för frågor angående verkets organisation, instruktion och arbetsformer, de senare åren av vissa personella skäl handlagts å industribyrån, helt nyligen i sin helhet tills vidare överflyttats till sjöfartsbyrån. Härvid handläggas ärenden av ekonomisk natur samt personalärenden — med vissa undantag — av sekreteraren å sjöfartsbyrån (tidigare å industribyrån) i egenskap av adjungerad ledamot.

Ärendenas
avgörande.

De till kommerskollegium hörande ärendena avgöras *antingen* i plenum av generaldirektören och vederbörande ledamöter gemensamt *eller* av generaldirektören på föredragning av vederbörande ledamot *eller ock* av vederbörande ledamot.

Vid handläggning i plenum skola närvara *antingen* generaldirektören, föredraganden samt i övrigt, såvida hinder därför icke möter, kollegii samtliga byråchefer och i varje fall minst två av dem *eller* generaldirektören, föredraganden och minst en byråchef. Är den tjänstgörande chefen för viss byrå hindrad närvara samt berör ärendet det verksamhetsområde, som tillkommer adjungerad ledamot å samma byrå, äger generaldirektören tillkalla den sistnämnde att i byråchefens ställe närvara. Såsom kollegii beslut gäller den mening, varom de flesta närvarande förena sig, eller vid lika röstetal för olika meningar den, som omfattas av generaldirektören. I plenum av ena eller andra slaget avgöras huvudsakligen ärenden rörande kollegii organisation, instruktion och arbetsformer samt i allmänhet personalärenden.

Beträffande övriga ärenden gäller såsom huvudregel, att de avgöras av generaldirektören. Enligt stadgande i instruktionen äger kollegium emellertid överlämna åt vederbörande byråchef samt åt vissa andra tjänstemän i egenskap av adjungerade ledamöter att avgöra viss grupp av ärenden, vilka

ankomma på kollegii handläggning. Med tillämpning av detta stadgande har i vidsträckt omfattning beslutanderätt i förekommande ärenden uppdragits dels åt byråcheferna, dels åt navigationsskoleinspektören, skeppmättningsöverkontrollören, byrådirektörerna å fartygsregistreringssektionen och elektriska sektionen, sprängämnesinspektören ävensom, beträffande vissa mindre betydande ärenden, åt sekreterarna å sjöfarts-, industri- och bergsbyråerna samt föreståndaren för gruvkartekontoret. Åt samma tjänstemän har vidare uppdragits att såsom adjungerade ledamöter föredraga vissa andra grupper av ärenden inför generaldirektören eller vederbörande byråchef.

Den i kommerskollegium anställda *personalen* är fördelad på de olika avdelningarna på följande sätt:

Personalens fördelning på de olika byråerna och avdelningarna.

Handelsbyrån.

- 1 kommerseråd (B 30);
- 2 notarier (B 21);
- 1 förste amanuens (17:e lönegr.) med heltidstjänstgöring;
- 1 kontorsbiträde (B 4).

Sjöfartsbyrån.

- 1 kommerseråd (B 30).

Administrativa sektionen.

- 1 sekreterare (B 24);
- 1 notarie (B 21);
- 1 förste amanuens (17:e lönegr.) med halvtidstjänstgöring;
- 1 extra befattningshavare (14:e lönegr.) med halvtidstjänstgöring;
- 2 kontorsbiträden (B 4);
- 1 navigationsskoleinspektör (B 29);
- 1 förste amanuens (18:e lönegr.) med 5 timmars daglig tjänstgöring (tidtals heltidstjänstgöring);
- 1 e. o. kontorsbiträde (4:e lönegr.) under halva tjänstgöringstiden (biträder i övrigt sjötekniska biträdet).

- 1 skeppsmättningsöverkontrollör och överinspektör (B 29);
- 1 e. o. kontorsbiträde (4:e lönegr.) under en timme dagligen (tjänstgör i övrigt å registratorskontoret).

- 1 sjötekniskt biträde (B 24);
- 1 e. o. kontorsbiträde (4:e lönegr.) under halva tjänstgöringstiden (se ovan).

- 1 sjöåklagare (årsarvode 4,000 kronor).

Fartygsregistreringssektionen.

- 1 byrådirektör (B 28);
- 1 notarie (B 21);

- 1 förste amanuens (18:e lönegr.) under halva tjänstgöringstiden (tjänstgör i övrigt å industribyråns administrativa sektion);
1 extra kanslibitråde (7:e lönegr.).

Industribyrån.

- 1 kommerseråd (B 30).

Administrativa sektionen.

- 1 sekreterare (B 24);
1 förste byråingenjör (B 24);
1 notarie (B 21);
1 förste amanuens (18:e lönegr.) med heltidstjänstgöring;
1 förste amanuens (18:e lönegr.) under halva tjänstgöringstiden (jmf. fartygsregistreringssektionen);¹
1 förste amanuens (18:e lönegr.) med halvtidstjänstgöring;
2 kontorsbiträden (B 4);
1 e. o. kontorsbiträde (4:e lönegr.).
- 1 teknisk konsulent (B 24);
1 e. o. kontorsbiträde (4:e lönegr.).

Elektriska sektionen.

- 1 byrådirektör och överinspektör (B 29);
1 förste byråingenjör (B 24);
1 extra förste byråingenjör (B 24);
1 förste amanuens (18:e lönegr.) med heltidstjänstgöring;
1 kanslibitråde (B 7);
2 e. o. kontorsbiträden (4:e lönegr.).

Anm. 1 extra kontorsbiträde (4:e lönegr.), avlönat från extra anslaget till kommerskollegii verksamhet, samt vikarierna å två på kollegii stat uppförda skrivbiträdestjänster, vilkas ordinarie innehavare förordnats å högre befattningar, tjänstgöra hos statens elektriska inspektion.

Bergsbyrån.

- 1 kommerseråd (B 30);
1 sekreterare (B 24);
1 förste byråingenjör (B 24);
1 andre amanuens (14:e lönegr.) med halvtidstjänstgöring;
1 kontorsbiträde (B 4);

¹ Denne amanuens, som under vissa äldste-ledamotsärendens tidigare förläggning å industribyrån biträtt den för dessa ärendens handläggning adjungerade ledamoten, biträder jämväl efter dessa ärendens förflyttning till sjöfartsbyrån i motsvarande utsträckning som förut samme adjungerade ledamot (nu sekreterare å sjöfartsbyrån) med nämnda ärenden.

1 kontorsbiträde (B 4) med tjänstgöring även hos sprängämnesinspektören i dennes egenskap av adjungerad ledamot i kollegium.

1 adjungerad ledamot, sprängämnesinspektören (B 28);

1 förste byråingenjör (B 24), föreståndare för gruvkartekontoret;

1 kanslibiträde (B 7) med tjänstgöring å gruvkartekontoret.

Statistiska byrån.

1 kommerseråd (B 30);

1 redaktör (B 24);

3 förste aktuarier (B 24);

3 aktuarier (B 21);

3 förste amanuenser (18:e lönegr.) med heltidstjänstgöring;

1 förste amanuens (18:e lönegr.) med halvtidstjänstgöring;

1 extra befattningshavare (18:e lönegr.) med 2 timmars daglig tjänstgöring;

3 kansliskrivare (B 11);

4 kanslibiträden (B 7);

1 e. o. kanslibiträde (7:e lönegr.)

9 kontorsbiträden (B 4);

5 e. o. kontorsbiträden (4:e lönegr.);

2 extra befattningshavare (2:a lönegr.).

Fartygsinspektionsbyrån (på extra stat).

För den å denna byrå tjänstgörande personalen lämnas längre fram en närmare redogörelse. Redan nu må dock nämnas, att å byrån, bland andra, tjänstgör vikarien å en vakant sekreterartjänst, som är uppförd å kollegii ordinarie stat och ursprungligen var avsedd för handelsbyrån.

Kassakontoret.

1 kamrerare (B 24);

1 kansliskrivare (B 11);

1 e. o. kontorsbiträde (4:e lönegr.)

Registratorskontoret.

1 registrator (B 21);

1 kanslibiträde (B 7);

1 e. o. kontorsbiträde (4:e lönegr.);

1 e. o. kontorsbiträde (4:e lönegr.) med omkr. 6 timmars daglig tjänstgöring (jfr ovan under sjöfartsbyrån);

1 extra befattningshavare med 3 timmars daglig tjänstgöring (årsarvode 645 kronor).

Vaktpersonal.

1 förste expeditionsvakt (B 7);

5 expeditionsvakter (B 5);

1 e. o. expeditionsvakt (5:e lönegr.).

1 extra befattningshavare (2:a lönegr.) för skötseln av telefonväxeln.

Å sid 12—15 har en redogörelse lämnats för tillkomsten av nuvarande organisation ävensom för tidigare verkställda organisationsändringar och framlagda förslag därom.

I sitt förenämnda betänkande den 19 oktober 1928 hava 1926 års besparingssakkunniga till en början ingått på frågan om byråindelningen i kollegium.

Vad denna fråga angår, hava de sakkunniga av skäl, som återfinnas å sid. 15—17 i statsrådsprotokollet, funnit sig icke böra påyrka indragning av någon av de ordinarie byråerna i kollegium.

Beträffande härefter personalen å de olika avdelningarna i kollegium hava de sakkunniga, vad först angår *handelsbyrån*, funnit sig böra föreslå, att den för denna byrå ursprungligen avsedda sekreterarbefattningen avföres ur staten samt att den ene av de å denna byrå placerade båda notarierna indrages.

I fråga om *sjöfartsbyrån* har anledning icke synts de sakkunniga föreligga för någon personalindragning.

Beträffande *industribyråns administrativa sektion* hava de sakkunniga däremot, i enlighet med tidigare framlagda förslag, hemställt, att tjänsten som teknisk konsulent vid den nuvarande innehavarens avgång måtte indragas. Vidare har en notarietjänst ansetts kunna för framtiden undvaras.

För *industribyråns elektriska sektion*s del hava de sakkunniga icke funnit möjligt att föreslå någon personalindragning.

Vad angår *bergsbyrån*, har den ene av de båda förste byråingenjörerna å bergsbyrån att förestå gruvkartekontoret, att föra register över kronans gruvegendom samt att biträda vid handläggningen av ärenden rörande kronans gruvegendom m. m. Den andra av ifrågavarande tvenne befattningar, vilka båda tillkommo vid 1919 års omorganisation av kollegium, inrättades till övervägande del för arbetet med utarbetande av specialbeskrivningar över inmutningsbara fyndigheter och stenkolsfyndigheter m. m. De sakkunniga hava ansett, att den för sistberörda arbete avsedda förste byråingenjörstjänsten kan indragas, och hava för den skull föreslagit, att nuvarande innehavaren av befattningen uppföres å övergångsstat. Enligt de sakkunnigas mening bör vidare något återbesättande av en genom innehavarens dödsfall ledigbliven torvingenjörstjänst icke ifrågakomma utan befattningen från och med nästa budgetårs ingång indragas.

I fråga om *statistiska byrån* innebär de sakkunnigas förslag indragning av en aktuariefattning och två kontorsbiträdesbefattningar samt att det

1926 års besparingssakkunnigas betänkande den 19 oktober 1928.

nuvarande arvudet till en sakkunnig för nationalekonomiska frågor (3,600 för år) icke vidare skall utgå. Den vid utgivande av Kommersiella meddelanden med Ekonomisk översikt biträdande personalen (en förste amanuens, en extra befattningshavare och ett extra ordinarie kanslibitråde), som hittills avlönats från tionde huvudtitelns kommittéanslag, har däremot ansetts böra upptagas å kommerskollegii stat och avlönas från kollegii anslag till icke ordinarie befattningshavare.

Såsom biträden åt kamreraren tjänstgöra, såsom nämnts, å *kassakontoret* en kansliskrivare och ett e. o. kontorsbiträde. Sedan år 1919 hava medel årligen anvisats å extra stat för anställande å kamrerare- och kassakontoret av ett kvinnligt biträde, från och med den 1 juli 1925 med placering i lönegraden B 7 (kanslibitråde). Av lämplighetshänsyn har emellertid en omflyttning skett, så att detta kanslibitråde placerats till tjänstgöring å fartygsregistreringssektionen. I stället har innehavaren av en för denna sektionens räkning på ordinarie stat uppförd kanslibiträdesbefattning förflyttats till registratorskontoret och en för sistnämnda kontor avsedd kansliskrivare avdelats till tjänstgöring å kassakontoret.

Å *registratorskontoret* äro, såsom ock förut omförmäls, anställda, utom registratorn, vilkens befattning tillhör lönegraden B 21, samt nyssnämnda ordinarie kanslibitråde, två extra ordinarie kontorsbiträden ävensom en extra befattningshavare med tre timmars daglig tjänstgöring (årsarvode 645 kronor). I överensstämmelse med det förfarande, som under de senaste åren ägt rum beträffande motsvarande tjänster i statsdepartementen och vissa centrala ämbetsverk, hava de sakkunniga ansett, att registratorsbefattningen i kommerskollegium bör placeras i 14:e lönegraden. Till biträde åt registratorn har synts böra avses ett ordinarie kontorsbiträde jämte ett eller två extra ordinarie kontorsbiträden. Den för tjänstgöring hos registratorn avsedda kansliskrivarens befattning skulle alltså indragas.

Kamrerartjänsten har enligt de sakkunnigas förmenande ansetts kunna utbytas mot en befattning såsom bokhållare (revisor och bokhållare) i 21:a lönegraden. Såsom biträde åt denne borde avses ett kanslibitråde (tills vidare liksom hittills å extra stat). Ett e. o. kontorsbiträde, som nu tjänstgör hos kamreraren, borde alltså enligt de sakkunnigas mening kunna undvaras.

Beträffande vaktpersonalen och den för skötande av telefonväxeln anställda befattningshavaren hava de sakkunniga icke funnit anledning föreslå någon förändring.

De sakkunnigas betänkande, i vad angår den ordinarie personalen hos kommerskollegium, innefattar alltså följande förslag:

Den för handelsbyrån ursprungligen avsedda, numera å fartygsinspektionsbyrån placerade sekreterartjänsten, som för närvarande är vakant, skulle från och med nästa budgetårs ingång avföras ur staten;

1 förste byråingenjörstjänst (å bergsbyrån), den tekniska konsulentbefatt-

Sammanfattning av besparings-sakkunnigas förslag beträffande den ordinarie personalen i kommerskollegium.

ningen, 1 aktuarie-, 2 notarie-, 1 kansliskrivare- och 2 kontorsbiträdesbefattningar skulle indragas;

kamreraretjänsten skulle utbytas mot en befattning såsom revisor och bokhållare i 21:a lönegraden;

registratorsbefattningen skulle sänkas från 21:a till 14:e lönegraden; och en ny kontorsbiträdesbefattning, avsedd för registratorskontoret skulle inrättas.

Genomförandet av berörda förslag skulle enligt de sakkunnigas mening tillgå på följande sätt.

Då tre kontorsbiträdesbefattningar för närvarande vore vakanta, kunde de två befattningar i denna grad, som föreslagits skola indragas, från och med ingången av nästa budgetår avföras ur staten. Övriga till indragning föreslagna befattningar borde uppföras å övergångsstat för att vid inträffande ledighet indragas. Kamrerare- och registratorstjänsterna syntes lämpligen böra kvarstå å den ordinarie staten med anmärkning om den förändring, som vid inträffande ledighet å vardera befattningen skulle vidtagas. Den å registratorskontoret föreslagna kontorsbiträdesbefattningen borde upptagas å staten med anmärkning, att befattningen ej finge tillsättas, innan den å övergångsstat uppförda kansliskrivaren avgått från tjänsten.

Vad angår den vakanta sekreterartjänsten, som föreslagits till avförande ur staten, hava de sakkunniga förklarar sig förutsätta, att, för den händelse förslag om fartygsinspektionsbyråns framtida organisation icke skulle hinna framläggas för 1929 års riksdag, anslag å extra stat anvisades för fortsatt anställande under budgetåret 1929/1930 av en sekreterare å sagda byrå.

En av de sakkunniga framlagd beräkning av det ordinarie anslaget till kommerskollegium återfinnes å sid. 25—27 i statsrådsprotokollet.

Kommerskollegii utlåtande den 12 november 1928.

I sitt den 12 november 1928 avgivna utlåtande över de sakkunnigas betänkande har kommerskollegium, vad angår frågan om indragning av personal hos kollegium, till en början anfört (sid. 29), att kollegium endast med tvekan icke velat motsätta sig indragning av en notariebefattning å handelsbyrån. Såsom en följd av en dylik indragning borde emellertid den återstående notarien utbytas mot en sekreterare. Förslaget om indragning av en notariebefattning å industribyråns administrativa sektion har kommerskollegium i varje fall icke kunnat biträda. I detta sammanhang må nämnas, att kommerskollegium, i anledning av ett av de sakkunniga gjort uttalande att en förste byråingenjörstjänst å industribyråns elektriska sektion fortfarande borde bibehållas å extra stat, hemställt, att tjänsten måtte uppföras å ordinarie stat. Vad bergsbyrån angår, har kollegium icke haft något att erinra mot den föreslagna indragningen av förste byråingenjörstjänsten å byrån men förbehållit sig att vid den tidpunkt, då den nuvarande tjänst innehavaren avgår, framlägga det förslag i ämnet, vartill omständigheterna då kunna föranleda.

Övriga av de sakkunniga framlagda förslag om personalindragningar har kommerskollegium ansett sig icke böra motsätta sig.

I detta samband har kollegium till behandling upptagit några av de sakkunniga i deras betänkande icke berörda spörsmål, nämligen om placering i lönegrad av vissa tjänster, som tidigare tillhört den s. k. andra normalgraden (i B 26 i stället för B 24), om förändrad benämning å det i kollegii ordinarie stat upptagna sjötekniska biträdet samt om beredande av viss tids kostnadsfri ledighet åt den från anslaget till icke-ordinarie befattningshavare m. m. avlönade sjöaklagaren.

I avseende härå har kollegium utlätit sig på följande sätt:

»Frågan om placering i lönegrad av sådana tjänster inom kollegium, som tidigare tillhört den s. k. andra normalgraden, synes icke hava av de sakkunniga upptagits till närmare dryftande. Kollegium anser sig emellertid böra hemställa, att denna fråga nu upptages till definitivt avgörande. Enligt kollegii åsikt skulle ett fastslående av samtliga nu ifrågavarande befattningars placering allenast i 24:e lönegraden innebära en orättvis undervärdering av kollegii hithörande tjänster. Kollegium får i detta ämne i tillämpliga delar åberopa sitt underdåniga utlåtande den 17 januari 1924 över ett av Allmänna civilförvaltningens lönenämnd den 9 november 1923 avgivet underdånigt yttrande angående uppflyttning i lönegrad av vissa tjänster, som tillhört förutvarande andra normalgraden m. m., i vad angår befattningshavare hos kollegium. Transumt av detta utlåtande bifogas. Härutöver föranleder det förevarande spörsmålet nu ej annat uttalande från kollegii sida än att kollegium ansett sig böra erinra dels därom, att Eders Kungl. Maj:t i propositionen nr 178 vid 1925 års riksdag angående anslag för budgetåret 1925/1926 till bland annat kollegium föreslagit tre sekreterartjänster inom kollegium till placering i lönegrad B 26, vilket förslag emellertid med hänsyn till organisationsfrågans läge icke föranledde något riksdagens ställningstagande, dels ock om vissa motioner i riksdagens båda kamrar såväl år 1925 som år 1926 angående sjötekniska bitrådets benämning och placering i lönegrad samt om kollegii utlåtande den 12 maj 1925 till riksdagens statsutskott rörande bland annat denna fråga, i vilket utlåtande, varav transumt i nämnda del här bifogas, kollegium jämte tillstyrkande av sjötekniska bitrådets placering i lönegraden B 26, föreslog, att befattningens innehavare hädanefter skulle benämnas »sjöteknisk statskonsulent». Kollegium åberopar nu beträffande sjötekniska biträdet, vad kollegium i sistnämnda utlåtande tillstyrkt och föreslagit.

För närvarande utgår från det i staten för kollegium uppförda anslaget till icke-ordinarie befattningshavare m. m., efter riksdagens prövning av beloppet, ett årligt arvode till en sjöaklagare av 4,000 kronor, varå dyrtidstillägg åtnjutes enligt för reglerade verk gällande grunder. Den nuvarande innehavaren av sjöaklagarebefattningen innehar jämsides därmed en ordinarie befattning i allmän tjänst, å vilken åtnjutes årlig semester. Det har därför av naturliga skäl visat sig vara förenat med åtskilliga olägenheter att icke sjöaklagaren jämväl i denna sin egenskap kan komma i åtnjutande av någon tids kostnadsfri ledighet. Dessa olägenheter komma givetvis att jämväl för framtiden alltid göra sig gällande, därest icke särskilda åtgärder vidtagas. I sådant syfte hemställer kollegium, det täcktes Eders Kungl. Maj:t utverka bemyndigande för kollegium att bevilja sjöaklagaren kostnadsfri ledighet under högst en månad årligen, när sådant

kan ske utan hinder för göromålens behöriga gång, ävensom att till vikarie under sådan ledighet från förenämnda anslag utbetala ett arvode av högst 300 kronor för månad räknat jämte dyrtidstillägg härå enligt ovannämnda grunder.»

Kollegium har sammanfattat den ställning, collegium intagit gentemot de sakkunnigas förslag beträffande den ordinarie staten för ämbetsverket, på följande sätt:

»Såsom sammanfattning av den ställning collegium här ovan intagit till olika frågor berörande kollegii centrala organisation kan framhållas, att avseende vid vad collegium på olika punkter föreslagit i själva verket — om här fränses från de ändringar, som må föranledas av vissa befattningars i nuvarande lönegraden B 24 hänförande till lönegraden B 26 — icke medför andra ändringar i de sakkunnigas förslag än att den i den ordinarie staten för närvarande upptagna fjärde sekreteraren icke, på sätt de sakkunniga föreslagit, avföres ur staten utan att i den nya staten upptagas liksom hittills fyra sekreterare, vidare att antalet förste byråingenjörer upptages till fyra i stället för tre och att beteckningen »sjötekniskt biträde» ändras till »sjöteknisk statskonsulent» samt slutligen att det extra anslaget till upprätthållande av kollegii verksamhet minskas med ett belopp motsvarande avlöningen till den förste byråingenjör, som enligt kollegii förslag skulle flyttas till den ordinarie staten.»

Den centrala
fartygs-
inspektionens
organisation.

Vad härefter angår frågan om den centrala fartygsinspektionens organisation, har, såsom nämnts, denna fråga behandlats av 1926 års besparings-sakkunniga i ett särskilt, den 15 december 1928 dagtecknat betänkande.

Uti detta betänkande hava de sakkunniga, jämte det att de förordat införande av en viss anordning, som skulle skänka fastare former åt socialstyrelsens medverkan vid handläggningen av sådana fartygsinspektionsärenden, som gälla övervakandet av arbetarskyddsbestämmelsernas efterlevnad eller andra frågor av företrädesvis social innebörd, föreslagit, att, vad kommerskollegium angår, den inom collegium för närvarande å extra stat inrättade fartygsinspektionsbyrån måtte uppföras å kollegii ordinarie stat.

Innan departementschefen närmare ingått på de sakkunnigas nu berörda förslag, har departementschefen lämnat en redogörelse för tillkomsten av nuvarande organisation i fråga om fartygsinspektionens centrala ledning (sid. 38—49) och de förslag till förändringar därutinnan, som sedan framställts.

I sistberörda avseende har erinrats, att i en inom andra kammaren väckt motion (nr 144), vid 1926 års riksdag hemställts, att riksdagen måtte hos Kungl. Maj:t begära skyndsamt utredning av frågan om överflyttande från kommerskollegium till socialstyrelsen av de sjöfartssäkerhetskontrollen rörande frågor, som enbart eller i övervägande grad rörde arbetarskyddet, samt framläggande för riksdagen snarast av förslag till sådan överflyttning

i den omfattning, som genom utredningen kunde ådagaläggas vara ändamålsenlig.

I sin skrivelse i ämnet, nr 234, erinrade riksdagen, att frågan om omorganisation av kommerskollegium vore föremål för utredning och att förslag därom inom en nära framtid torde komma att föreläggas riksdagen; och förklarade sig riksdagen beträffande det i motionen väckta förslaget förutsätta, att detta spörsmål upptoges till prövning vid förstnämnda frågas behandling. Riksdagen erinrade i detta sammanhang om att även frågan om en omorganisation av socialstyrelsen snart nog syntes bliva föremål för utredning.

Vidare har erinrats, att sedan Kungl. Maj:t i statsverkspropositionen till 1928 års riksdag (tionde huvudtiteln, punkterna 2 och 7) föreslagit riksdagen att från och med den 1 juli 1928 överföra de å extra stat uppförda befattningarna å kommerskollegii fartygsinspektionsbyrå och inom den lokala fartygsinspektionen på ordinarie stat, Kungl. Maj:ts förslag endast så tillvida godkändes av riksdagen, att den lokala fartygsinspektionen uppfördes på ordinarie stat, medan fartygsinspektionsbyrån i kommerskollegium enligt riksdagens beslut jämväl för budgetåret 1928/1929 skulle kvarstå å extra stat. I sin skrivelse i ämnet, nr 10 A, anförde riksdagen, bland annat, att enligt vad riksdagen inhämtat utredningen av frågan om kommerskollegii organisation dämera upptagits av 1926 års besparingssakkunniga. Då utredningen angående kommerskollegii organisation sålunda ännu icke vore slutförd, hade riksdagen enbart av denna anledning funnit sig böra avslå Kungl. Maj:ts förslag om fartygsinspektionsbyråns uppförande å ordinarie stat. Riksdagen förutsatte, att vissa synpunkter, som motionsvis framförts om överflyttande från kommerskollegium till socialstyrelsen av de sjöfartskontrollen rörande frågor, som enbart eller i övervägande grad avsåge arbetarskyddet, toges i beaktande av 1926 års besparingssakkunniga, och förväntade, att förslaget rörande omorganisation av de statliga organen för förhandskontroll å fartygs sjövärdighet utarbetades på sådant sätt, att organisationen i fortsättningen bleve, så långt möjligt vore, i skilda hänseenden lämplig och effektiv. Nödig hänsyn borde, bland annat, tagas till frågan om en viss inskränkning i inspektionen å klassade fartyg.

Personalen å kommerskollegii fartygsinspektionsbyrå utgöres för närvarande av följande befattningshavare, som äro placerade i nedan angivna lönegrader:

1 byråchef B 30;

1 sekreterare B 24;

1 förste byråinspektör (med ingenjörsteknisk utbildning) B 24;

1 byråinspektör (med nautisk utbildning) B 21;

1 förste amanuens med nautisk utbildning, 6 timmars daglig tjänstgöring, 18:de lönegraden;

1 förste amanuens med juridisk utbildning, 5 timmars daglig tjänstgöring, 18:e lönegraden;

1 andre amanuens med juridisk utbildning, halvtidstjänstgöring, 14:e lönegraden;

1 extra befattningshavare med ingenjörsteknisk utbildning, halvtidstjänstgöring, 16:e lönegraden;

1 kansliskrivare B 11;

2 kontorsbiträden B 4;

1 e. o. tjänsteman 4:e lönegraden; samt

1 e. o. tjänsteman 2:a lönegraden.

Avlöningen till samtliga ifrågavarande befattningshavare med undantag av sekreteraren bestrides av det till förstärkning av arbetskrafterna i kommerskollegium anvisade extra anslaget, för budgetåret 1928/1929 bestämt till 56,100 kronor. Vad sekreterartjänsten angår, fanns tidigare för fartygsinspektionsbyråns räkning å extra stat inrättad en befattning såsom sekreterare. Denna befattning indrogs från och med den 1 juli 1923, men härvid förutsattes, att den å handelsbyrån placerade ordinarie sekreteraren skulle överflyttas till tjänstgöring å fartygsinspektionsbyrån. För närvarande är på fartygsinspektionsbyrån placerad vikarien å en på kommerskollegii ordinarie stat uppförd vakant sekreterartjänst.

Sedan de sakkunniga i sitt betänkande av den 15 december 1928 till en början förklarar, att de ansett sig icke böra förorda någon inskränkning i tillsynen å klassade fartyg, sådan denna tillsyn nu torde utövas, hava de sakkunniga övergått till frågan om förläggningen och organisationen av den centrala ledningen av fartygsinspektionen.

Efter övervägande av olika möjligheter hava de sakkunniga funnit sig böra föreslå följande grunder för handläggning av vissa frågor rörande arbetarskydd ombord å fartyg:

Av de sakkunniga föreslagna grunder för handläggning av arbetarskyddsfrågor å fartyg.

1. Ärenden rörande förhållanden, som äro av betydelse för att bereda ombord å fartyg anställda skydd mot olycksfall eller ohälsa, varunder här inbegripas jämväl frågor angående bostäder och bemanning samt rörande arbetstiden ombord, handläggas av kommerskollegium och socialstyrelsen gemensamt.

2. Har vartdera ämbetsverket med stöd av den för verket gällande instruktion till byråchef eller annan tjänsteman överlämnat den på verket ankommande beslutanderätten i viss grupp av ärenden, om vilka här är fråga, må dylika ärenden avgöras av verkens representanter gemensamt, därest dessa äro om beslutet ense; i motsatt fall skall ärendet hänskjutas till ämbetsverkens prövning i eljest gällande ordning.

De ifrågavarande ärendena skulle alltjämt inkomma till kommerskollegium och deras beredning och föredragning skulle ankomma på detta ämbetsverk. I den lokala inspektionens ställning till de båda ämbetsverken skulle någon förändring icke inträda.

Beträffande organisationen av den centrala ledningen av fartygsinspektionen hava de sakkunniga tillstyrkt, att fartygsinspektionsbyrån nu måtte uppföras å ordinarie stat. De sakkunniga hava härvid, bland annat, erinrat, att av de olika förslag, som härutinnan framlagts, förslagen i fråga om löneställningen för de föreslagna ordinarie befattningarna inneburit, att dessa skulle å den ordinarie staten inplaceras i samma lönegrad, som gällt för de å extra stat uppförda befattningarna, med undantag dock för byråinspektörstjänsten. Beträffande sistnämnda tjänst — för närvarande, såsom ovan angivits, placerad i lönegraden B 21 — hade kommerskollegium vid upprepade tillfällen påyrkat, att densamma måtte vid uppförande å ordinarie stat hänföras till lönegraden B 24, vilket yrkande även vunnit anslutning inom allmänna civilförvaltningens lönenämnd av två reservanter vid nämndens den 4 november 1927 avgivna utlåtande angående fartygsinspektionens uppförande å ordinarie stat. 1902 års löneregleringskommitté hade i ett den 12 september 1922 avgivet utlåtande i ämnet föreslagit, att ifrågavarande tjänst måtte hänföras till lönegraden B 14, d. v. s. enligt nu gällande löneplan 22:a lönegraden. Detta förslag hade i nyssnämnda utlåtande biträts av lönenämndens majoritet. Två ledamöter av lönenämnden hade emellertid ansett byråinspektören böra bibehållas i 21:a lönegraden. Till sistberörda ståndpunkt hade även Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen till 1928 års riksdag framlagda förslag anslutit sig.

Organisationen av den centrala ledningen av fartygsinspektionen.

Enligt sagda förslag skulle å byrån finnas följande ordinarie befattningar:

Befattning.	Lönegrad.
1 byråchef	B 30
1 förste byråinspektör	B 24
1 sekreterare	B 24
1 byråinspektör	B 21
1 kansliskrivare	B 11
2 kontorsbiträden	B 4.

I fråga om de olika befattningshavarnas å byrån placering i lönegrad hava de sakkunniga anfört, bland annat, att de sakkunniga ansett sig böra ansluta sig till det i 1928 års statsverksproposition framlagda förslaget i vad det anginge byråinspektörstjänstens placering i lönegraden B 21.

Vad kansliskrivaren å byrån anginge vore denne befattningshavare i främsta rummet sysselsatt med diarieföringen av de till byrån inkommande ärendena samt ansvarade för ordnandet av det till byrån hörande arkivet, vilket vore ordnat efter dossiersystem. Därjämte tjänstgjorde kansliskrivaren såsom arbetsledare för de å byrån sysselsatta biträdena.

Besparings-sakkunniga hava icke funnit sig övertygade om att de med ifrågavarande befattning förenade göromålen voro av sådan kvalitet, att de motiverade uppförande å ordinarie stat av en för byråns räkning avsedd kansliskrivare. De till byrån hörande ärendena uppginge visserligen till ett betydande antal, men då desamma till en mycket avsevärd del utgjordes av rapporter och alltså i stor utsträckning voro av jämförelsevis ensartad karaktär.

tär, syntes diarieföringen på byrån och därmed sammanhängande göromål kunna ombesörjas av ett kanslibitråde. De sakkunniga hava ock i detta sammanhang erinrat, att enligt de sakkunnigas den 19 oktober 1928 avgivna förslag rörande kommerskollegii organisation ingen av övriga byråer i kollegium, med undantag av statistiska byrån, skulle komma att utrustas med kansliskrivare. De sakkunniga hava alltså föreslagit, att för fartygsinspektionsbyrån å kollegii stat uppfördes ett kanslibitråde i lönegraden B 7. Av billighetsskäl syntes emellertid böra föreskrivas, att till nuvarande extra kansliskrivaren å byrån — vilken innehade ordinarie kontorsbiträdestjänst i kollegium — finge, därest hon, i samband med byråns uppförande å ordinarie stat, utnämndes till ordinarie kanslibitråde i kollegium, utgå personligt lönetillägg med belopp, motsvarande skillnaden mellan hennes nuvarande avlöning och den avlöning, hon må komma att uppbära såsom ordinarie kanslibitråde.

I övrigt hava de sakkunniga med avseende å den på byrån anställda biträdespersonalen kommit till den uppfattningen, att någon minskning av denna personal skulle kunna genomföras. De sakkunniga hava i sådant avseende funnit sig böra föreslå, att allenast en befattning såsom kontorsbiträde uppfördes å ordinarie staten.

De sakkunniga hava förordat, att å kommerskollegii ordinarie stat måtte utöver det antal befattningar, som upptagits i de sakkunnigas förut framlagda förslag rörande ordinarie avlöningsstaten för ämbetsverket, uppföras följande befattningar med nedan angivna lönegrader:

Befattning	Lönegrad
1 byråchef	B 30
1 förste byråinspektör	B 24
1 sekreterare	B 24
1 byråinspektör	B 21
1 kanslibitråde	B 7
1 kontorsbiträde	B 4.

Vidkommande de icke-ordinarie befattningshavarna å byrån hava de sakkunniga vid överläggning med chefen för byrån ifrågasatt, huruvida icke någon minskning av den juridiskt utbildade amanuenspersonalen skulle kunna företagas. På grund av härvid inhämtade upplysningar hava de sakkunniga icke velat motsätta sig, att medel för nästkommande budgetår beräknades för fortsatt anställande å byrån av två amanuenser med juridisk utbildning, men förutsatt, att frågan, huruvida därefter någon minskning av ifrågasvarande personal må kunna ske, senare upptages till prövning.

I övrigt hava de sakkunniga icke haft något att erinra mot att medel beräknades för anställande å byrån, i likhet med vad nu vore fallet, av en nautiskt utbildad amanuens, en extra befattningshavare med ingenjörsteknisk utbildning ävensom ett extra ordinarie kontorsbiträde och ett extra ordinarie skrivbiträde.

Såsom en konsekvens av förslaget om fartygsinspektionsbyråns uppförande å ordinarie stat hava de sakkunniga ansett sig böra förorda, att ordinarie anställning bereddес jämväl den personal, som inom socialstyrelsen erfordrades för handläggning av ärenden rörande sjöfartssäkerhetskontrollen, nämligen en byråassistent och kontorebiträde.

I avseende å den av majoriteten inom de sakkunniga föreslagna ordningen för avgörande av vissa fartygsinspektionsärenden har herr Nordborg anmält avvikande mening, i det att han på anförda skäl förklarar sig för sin del avstyrka förslaget om ändring i fartygsinspektionens nuvarande organisation, såvitt anginge samarbetet mellan kommerskollegium och socialstyrelsen.

Över besparingssakkunnigas nu avhandlade betänkande rörande fartygsinspektionens förläggning och dess centrala organisation hava utlåtanden avgivits av kommerskollegium den 26 och av socialstyrelsen den 31 januari 1929. Dessa utlåtanden finnas refererade å sid. 72—77 i statsrådsprotokollet.

De sakkunnigas förslag beträffande förläggningen av fartygsinspektionens centrala ledning har kommerskollegium för sin del tillstyrkt, och socialstyrelsen har ej heller velat motsätta sig förslagens genomförande.

Vad däremot angår frågan om personalbeståndet å fartygsinspektionsbyrån, har kollegium framställt vissa erinringar mot förslaget härutinnan. Dessa erinringar avse *dels* byråinspektörens placering i lönegraden B 21, *dels* nedflyttning av kansliskrivarebefattningen till kanslibiträdesbefattning, *dels* ock bibehållande i nuvarande lönegrad av förste byråingenjörs- och sekreterarbefattningarna. Enligt kollegii mening borde byråinspektörsbefattningen hänföras till lönegraden B 24, kansliskrivarebefattningen bibehållas och förste byråingenjörs- och sekreterarbefattningarna uppflyttas till lönegraden B 26.

Vid sitt ställningstagande till de sakkunnigas förslag har departements- *Departements-*
chefen först upptagit till behandling frågan om inskränkning av antalet *chefens ständ-*
byråer i kommerskollegium. Härutinnan har departementschefen yttrat *punkt.*
följande:

»För egen del finner jag av de sakkunnigas utredning med tydlighet framgå, att, om man bortser från handelsbyrån, någon sammanslagning eller indragning av byråer inom kollegium icke rimligen kan ifrågasättas. Vad handelsbyrån beträffar, skulle en viss tvekan onekligen kunna råda eftersom de, så att säga, »rena» handelsärendena icke torde vara särdeles många eller omfattande och en viss del av byråns arbete därför möjligen skulle kunna överföras till andra byråer. En dylik åtgärd skulle emellertid medföra en överbelastning av dessa och bör redan därför icke vidtagas. Härtill kommer, att den av besparingssakkunnige upptagna tanken på en omläggning av handelsbyrån till jämväl att utgöra en administrativ eller allmän byrå, dit vissa härför lämpade ärenden skulle kunna överföras från mera belastade byråer, synes mig synnerligen beaktansvärd. Alldeles särskilt gäller detta om uppslaget att till chef för denna byrå söka förvärva en person,

som genom sin utbildning och erfarenhet vore ägnad att inom kollegium representera den juridiska sakkunskapen och deltaga i det vidlyftiga arbete med granskning och utarbetande av författningar, som åligger ämbetsverket. Det råder enligt min mening intet tvivel om önskvärdheten av att bland kommerskollegii ledamöter finnes en person lämpad speciellt för dessa uppgifter, så mycket mera som man lär få räkna med att de övriga ledamöterna — eller i varje fall flertalet av dem — måste företräda sakkunskap av helt annat slag. Jag vill i detta sammanhang framhålla, att den anordning, som här ifrågasatts, måste anses äga en ej ringa betydelse även för handelsdepartementets arbete, och jag håller för min del för troligt att, om icke det nu givna uppslaget skulle genomföras, behov av inrättande av en lagbyråchefstjänst på departementets stat inom kort skulle uppstå. Lika med kollegium anser jag, att handelsbyråns benämning i anslutning till den nu skisserade arbetsfördelningen bör bliva 'handels- och administrativa byrån'.»

Departementschefen har härefter yttrat sig angående de sakkunnigas förslag om fartygsinspektionsbyråns uppförande å ordinarie stat. Efter att hava uttalat sig för att någon inskränkning i den nuvarande tillsynen å klassade fartyg icke borde ifrågakomma, har departementschefen anført följande:

»Vad därefter angår de vid 1926 och 1928 års riksdagar motionsvis framförda yrkandena om ändring i den nuvarande organisationen av tillsynsmyndigheten, har redan genom tidigare uttalanden från olika håll framhållits, att det icke torde vara vare sig lämpligt eller ens möjligt att uppdelade sjöfartssäkerhetskontrollen i en rent sjöteknisk kontroll och en ensidigt social tillsyn. Även de sakkunniga hava nu framhållit, att en sådan tudelning av kontrollen skulle erbjuda betydande praktiska svårigheter. Anledningen härtill är förnämligast att söka däri, att på fartygskontrollens område de tekniska förhållanden, som betinga fartygets sjösäkerhet i vidsträcktaste mening, och sådana anordningar, som vidtagas i arbetarskyddssyfte, ofta äro så intimt förbundna med varandra, att de svårligen låta sig behandlas såsom helt skilda frågor. Åtgärder, som avse att skydda de ombord anställda mot olycksfall eller ohälsa, att sörja för deras bekvämlighet o. s. v., måste även skärskådas ur tekniska — ingenjörstekniska eller nautiska — synpunkter. De sakkunniga understryka i avseende härå, att, även om man lyckades från fartygsinspektionens nuvarande chefsmyndighet avskilja vissa ärenden, som specifikt röra arbetarskyddet, och förlade dessa till annan myndighet, för en betydande del av detta förvaltningsområde torde komma att kvarstå behovet av en regelbunden samverkan mellan den myndighet, som handhade arbetarskyddsåtgärderna, och fartygsinspektionens chefsmyndighet. Med hänsyn till dessa omständigheter och då dessutom ur rederinäringens synpunkt en splittring av kontrollen på två skilda myndigheter kunde befaras komma att vid tillämpningen medföra olägenheter för denna närings utövare

samt knappast kunde undgå att medföra en ökning av administrationskostnaderna, hava de sakkunniga icke funnit sig kunna tillstyrka en tudelning av kontrollen på sätt motionsvis ifrågasatts.

I detta sammanhang hava de sakkunniga även övervägt frågan, huruvida fartygsinspektörerna lämpligen skulle kunna tagas i anspråk såsom specialinspektörer inom yrkesinspektionen, såvitt angår frågor om arbetarskydd ombord å fartyg, och i denna egenskap ställas under socialstyrelsen såsom yrkesinspektionens chefsmyndighet. Med avseende härå hava emellertid de sakkunniga framhållit, att, med hänsyn till det särskilda förhållandet att de bestämmelser, vilka reglera arbetarskyddet ombord å fartyg, innehållas i samma författningskomplex som de föreskrifter av teknisk innebörd, vilkas efterlevnad fartygsinspektörerna skulle hava att övervaka i egenskap av inspektörer under kommerskollegium, det antagligen skulle komma att uppstå vissa svårigheter att på ett ur arbetssynpunkt tillfredsställande sätt reglera fartygsinspektörernas ställning såsom specialinspektörer.

Under erinran att under den föregående diskussionen rörande fartygsinspektionens förläggning ifrågasatts jämväl två andra utvägar för denna frågas lösning, nämligen fartygsinspektionens överflyttning till socialstyrelsen eller inrättande för inspektionens ledning av ett helt fristående centralt ämbetsverk, framhålla de sakkunniga beträffande förstnämnda spörsmål, att förutom det regelbundna och intima samarbete, som äger rum mellan fartygsinspektionsbyrån och de befattningshavare, som närmast handhava den repressiva kontrollen — sjötekniska bitrådet och sjöåklagaren — byrån har att samarbeta med vissa andra grenar av sjöfartsadministrationen samt de tjänstemän, som handlägga ärenden rörande förordningen angående befäl å svenska handelsfartyg m. m., varjämte ombudsmännen vid sjömanshusen hava att utöva viss tillsyn över fartygs bemanning. Ett överflyttande till socialstyrelsen av kontrollen å fartygs sjövärdighet skulle alltså innebära ett brytande av det samarbete i dessa frågor, som nu pågår inom samma ämbetsverks ram. En överföring till socialstyrelsen av även andra grenar av sjöfartsförvaltningen än sjövärdighetskontrollen skulle åter innefatta en så genomgripande förändring av kommerskollegii befattning med sjöfartsärendena, att de sakkunniga icke ansett sig böra närmare ingå på frågan om lämpligheten av en sådan anordning. Redan en överflyttning av fartygsinspektionens ledning torde för övrigt för socialstyrelsens vidkommande med hänsyn till yrkesinspektionsbyråns redan nu vidsträckta verksamhetsområde komma att kräva inrättandet av en särskild byrå.

Tanken på inrättandet för fartygsinspektionens ledning av ett fristående centralt ämbetsverk kan enligt de sakkunnigas mening icke förverkligas utan en betydande kostnadsökning för statsverket. Med hänsyn härtill och då för övrigt de på fartygsinspektionens ledning ankommande arbetsuppgifterna icke för närvarande nått en sådan omfattning, att de kunde moti-

vera upprättandet av en särskild myndighet, hava de sakkunniga icke heller funnit sig böra närmare ingå på detta spørsmål.

Efter att sålunda hava utmönstrat de olika förslag, som framförts i syfte att skapa starkare garantier för att sociala hänsyn icke skjutas åt sidan vid handläggningen av vissa fartygsinspektionsärenden, hava de sakkunniga framlagt ett eget förslag, som avser att giva yrkesinspektionens chefsmyndighet tillfälle att direkt deltaga i avgörandet av frågor av företrädesvis social innebörd. Detta förslag har tillstyrkts av båda de i ämnet hörda myndigheterna, kommerskollegium och socialstyrelsen. I sistnämnda ämbetsverks handläggning av ifrågavarande ärende hava även deltagit de båda socialfullmäktige von Sydow och Lindqvist.

Vidkommande det samarbete, som hittills förekommit mellan de båda ämbetsverken i fartygsinspektionsfrågor, har ju från dem båda vitsordats, att detta arbete försiggått utan slitningar och givit gott resultat. Det har icke heller från något håll påvisats, att med nuvarande arbetssätt de sociala momenten i den preventiva fartygskontrollen blivit åsidosatta. Icke desto mindre anser jag det vara i hög grad önskvärt att undanröja varje möjlighet för att de sociala synpunkterna vid handläggningen av ifrågavarande ärenden skulle kunna på ett obehörigt sätt undanskjutas. Vid bedömandet av förevarande spørsmål läser också beaktande böra skänkas den omständigheten, att det är av stor betydelse för vinnande av själva syftet med ifrågavarande lagstiftning, att dess tillämpning äger rum under former, till vilka alla av lagstiftningen berörda medborgaregrupper och individer hysa förtroende. Jag finner mig därför, lika med de hörda myndigheterna, böra tillstyrka de sakkunnigas nu föreslagna anordning, varigenom fastare former skulle skänkas åt socialstyrelsens medverkan vid de sociala fartygsinspektionsfrågornas handläggning. Genom en dylik anordning undviker man de praktiska svårigheter av olika art, som äro förenade med att välja någon av de andra vägar för problemets lösning, som i det föregående diskuterats. Det samarbete, som inom kommerskollegium äger rum mellan fartygsinspektionsbyrån och organen för den repressiva kontrollen, kan alltjämt fortgå. Med en ur organisatorisk synpunkt ganska litet framträdande ändring vinner man på denna väg en form för arbetets anordnande, som borde kunna omfattas med förtroende såväl av rederinäringens representanter som av de ombord å fartyg anställda.

Den nu ifrågasatta, av mig tillstyrkta anordningen torde för sitt genomförande icke påkalla någon ändring i lagen om tillsyn å fartyg eller övriga sjöfartssäkerheten rörande författningar av civillags karaktär. Däremot kräves ändring i flera i administrativ väg utfärdade författningar. I allmänhet torde dock dessa ändringar bliva mindre omfattande. Därest den föreslagna anordningen av riksdagen lämnas utan erinran, torde utarbetande av författningsförslag i ämnet böra uppdragas åt de båda ämbetsverken.

Då de av 1928 års riksdag åberopade skälen för avslag å Kungl. Maj:ts

då gjorda hemställan om fartygsinspektionsbyråns uppförande å ordinarie stat icke längre lära förefinnas, får jag nu förorda avlåtande av framställning till riksdagen, att byrån överföres å dylik stat.

Ifråga om några av de å denna byrå anställda befattningshavarnes placering i lönegrader hava olika förslag framställts. Jag hänvisar i denna del till vad min förut lämnade redogörelse därutinnan innehåller. För egen del förordar jag, med undantag för — förutom sekreterartjänsten, till vilken tjänst jag i annat sammanhang strax skall återkomma — ytterligare två befattningar, den lönegradsplacering, som av de sakkunniga föreslagits.

Beträffande byråinspektörstjänsten har kommerskollegium, under erinran att innehavaren av denna tjänst vore den enda representanten å byrån för de nautiskt-tekniska intressena, vid upprepade tillfällen påyrkat, att samma tjänst måtte i likhet med den ingenjörutbildade förste byråinspektören hänföras till lönegraden B 24. Detta yrkande har även vunnit anslutning av två ledamöter av allmänna civilförvaltningens lönenämnd. 1902 års löneregleringskommitté föreslog på sin tid, att ifrågavarande tjänst måtte hänföras till nuvarande lönegraden B 22, vilken uppfattning delades av lönenämndens majoritet. Två reservanter av lönenämnden ansågo emellertid byråinspektören böra bibehållas i 21:a lönegraden. Även de sakkunniga hava föreslagit sistnämnda lönegrad för byråinspektören. För egen del finner jag mycket starka skäl tala för att tillerkänna denne befattningshavare, vars betydelse för fartygsinspektionens arbete icke får underskattas, åtminstone den obetydliga löneförbättring som ligger i en uppflyttning till 22:a lönegraden, och anser mig alltså i denna punkt böra förorda en avvikelse från de sakkunnigas förslag.

Icke heller de sakkunnigas förslag om nedflyttning av kansliskrivarebefattningen till en kanslibiträdesbefattning anser jag mig kunna biträda. Alltsedan ifrågavarande befattning vid 1920 års riksdag inrättades har icke från något håll förrän nu av de sakkunniga ifrågasatts nedflyttning av densamma. Kollegium har också på ett enligt mitt förmenande övertygande sätt klarlagt, att de innehavaren av tjänsten påvilande arbetsuppgifterna göra befattningen fullt jämförlig med andra dylika i samma lönegrad placerade.»

Beträffande vidare de sakkunnigas förslag om personalindragningar i kommerskollegium har departementschefen anført:

»Vidkommande härefter de av de sakkunniga framlagda förslagen till minskning av kollegii utgifter genom indragning av personal, som för närvarande är placerad å ordinarie stat, m. m. avse desamma *dels* indragning av tillhoppa nio tjänster, nämligen den för närvarande vakanta, ursprungligen för handelsbyrå avsedda sekreterartjänsten, en förste byråingenjörstjänst å bergsbyrå, den tekniska konsulentbefattningen å industribyråns administrativa sektion, en aktuarietjänst å statistiska byrå, två notarietjänster, därav en å handels- och en å industribyrå, en kansli-

skrivarebefattning å registratorskontoret och två kontorsbiträdesbefattningar å statistiska byrån, *dels* utbyte av den i 24:e lönegraden placerade kamrerare-tjänsten mot en revisors- och bokhållarbefattning i 21:a lönegraden, *dels* sänkning av den i 21:a lönegraden placerade registratorbefattningen till 14:e lönegraden. I stället för den till indragning ifrågasatta kansliskrivarebefattningen bör emellertid enligt de sakkunnigas mening inrättas en ny kontorsbiträdesbefattning.

Utav förenämnda till indragning, utbyte eller sänkning i lönegradsavseende föreslagna tjänster äro, förutom sekreterartjänsten, endast de båda kontorsbiträdesbefattningarna vakanta. Då de ordinarie befattningshavarna i kommerskollegium — liksom ordinarie statspersonal i allmänhet — äro berättigade att, såvida icke frivillig avgång ur tjänsten äger rum, uppbära sin avlöning till dess pensionsåldern uppnås eller annan befattning i statens tjänst erhålles, är sålunda även vid ett genomförande i full utsträckning av de sakkunnigas berörda förslag någon omedelbar besparingseffekt av större betydelse icke möjlig att uppnå. För tillvaratagande av de framtida besparingsmöjligheter, som kunna erbjuda sig, anser jag emellertid, i likhet med de sakkunniga, att sådana befattningar, vilka icke kunna omedelbart indragas men vilkas umbärlighet måste anses genom den verkställda utredningen ådagalagd, redan nu böra uteslutas ur kollegii ordinarie stat och upptagas å en särskild för ändamålet uppgjord övergångsstat.

Förevarande förslag till indragnings- och andra besparingsåtgärder hava i stort sett icke föranlett erinringar från kommerskollegii sida. Endast på ett par punkter har kollegium intagit en avvikande ställning. Sålunda har kollegium på anförda skäl hemställt, att den notarietjänst å handelsbyrån, vilken enligt de sakkunnigas förslag skulle finnas kvar, måtte utbytas mot en sekreterartjänst ävensom att notarietjänsten å industribyrån måtte bibehållas.

För egen del har jag, utan att vilja i allo ansluta mig till kollegii argumentering, icke kunnat undgå att finna vissa bärande skäl föreligga för ett biträdande av kollegii åsikt rörande behovet av ifrågavarande båda tjänster. Särskilt med hänsyn till de nya viktiga uppgifter, som nu avsetts skola komma att tillföras handelsbyrån, synes mig icke obefogat, att chefen för byrån till sin närmaste man flnge en tjänsteman i sekreterares ställning. Då jag likväl, ehuru med tvekan, icke anser mig böra motsätta mig de sakkunnigas i hithörande ämne framställda förslag, vill jag emellertid förutskicka, att, därest erfarenheten framdeles skulle utvisa ett stadigvarande behov av tillgång till mera kvalificerade befattningshavare, kollegium bör förbehållas rätt att framlägga det förslag i ämnet, vartill omständigheterna då kunna föranleda.

Övriga av de sakkunniga framställda förslag till indragnings- och besparingsåtgärder hava icke föranlett någon erinran från kollegii sida. Även jag biträder vad de sakkunniga härutinnan föreslagit.

Emellertid har kommerskollegium, såsom redan omförmålts, dels föreslagit uppförande å kollegii ordinarie stat av en extra förste byråingenjörs-tjänst å industribyråns elektriska sektion — vilken befattning enligt de sakkunnigas förslag fortfarande skulle bibehållas å extra stat — dels ock till behandling upptagit några av de sakkunniga icke berörda spörsmål, nämligen frågan om förändrad benämning å det sjötekniska bitrådet, om placering i 26:te lönegraden av sådana tjänster, som tillhört den förutvarande s. k. andra normalgraden, samt om beredande av viss tids kostnadsfri ledighet åt sjöaklagaren.

Vidkommande frågan om överförande å ordinarie stat av nyssnämnda förste byråingenjörstjänst vill jag erinra om att ett av 1923 års besparingskommitté på sin tid framställt och av Kungl. Maj:t biträtt förslag om indragning av sagda tjänst inom riksdagen mötte gensagor och ej ledde till åtgärd. Vid den granskning de sakkunniga företagit rörande arbetet å sektionen hava de kommit till den uppfattningen, att ifrågavarande tjänst svårligen kunde för närvarande undvaras. Emellertid hava de, på sätt av den under nästföljande punkt lämnade redogörelsen beträffande sektionen och den lokala elektriska inspektionen närmare framgår, fått det intrycket, att vissa förenklingar i arbetet borde kunna vinnas genom en ändrad uppdelning av arbetsuppgifterna mellan sektionen och inspektörerna. De sakkunniga, som funnit sig ej böra i detalj ingå på denna fråga, hava inskränkt sig till att framhålla önskvärdheten av att frågan genom kollegii försorg upptoges till övervägande.

Med hänsyn till vad de sakkunniga sålunda uttalat och då det icke synes uteslutet, att genom en överflyttning å de lokala inspektörerna av vissa uppgifter, med vilka sektionen nu tager befattning, en minskning av den sektionen nu påvilande arbetsbördan kan åstadkommas — varom i sakens nuvarande läge icke torde vara möjligt att uttala något slutligt omdöme — finner jag mig icke kunna tillstyrka kollegii förslag om berörda tjänsts överflyttande å ordinarie stat. Emellertid lära, på sätt även de sakkunniga föreslagit, medel fortfarande böra beviljas till avlönande av innehavaren av ifrågavarande tjänst. Framställning härom skall jag göra under nästföljande punkt.

Med hänsyn till de viktiga och ansvarsfulla uppgifter, som åligga det å kollegii sjöfartsbyrå anställda sjötekniska bitrådet, och då beteckningen »biträde» i varje fall numera i regel användes å befattningshavare med väsentligt lägre tjänsteställning, anser även jag, att en annan och mera lämplig benämning å förstnämnda befattning bör införas. Jag föreslår i sådant hänseende benämningen »sjöteknisk konsulent», vilken i huvudsak motsvarar vad kommerskollegium föreslagit.

I fråga om kollegii förslag om uppflyttning i högre lönegrad av vissa befattningshavare, tillhörande förutvarande andra normalgraden, ber jag att få erinra om att allmänna civilförvaltningens lönenämnd i ett på sin tid

framlagt förslag i ämnet — som uteslutande avsåg ordinarie tjänster — föreslog uppflyttning i nuvarande 26:te lönegraden av sekreterarne å sjöfarts-, industri- och bergsbyråerna. Däremot fann lönenämnden icke skäl föreligga att föreslå ändrad placering i lönehänseende för någon av de övriga till nuvarande 24:e lönegraden hänfödda befattningar inom kollegium. I sammanhang med att organisationen av kommerskollegium nu slutligt avgöres, lärer även ställning böra tagas till denna fråga. Någon anledning att placera den nya sekreterartjänsten å fartygsinspektionsbyrån i lägre lönegrad än de tre övriga tjänsterna av dylikt slag förefinnes icke. Likaså torde med hänsyn till arten av de sjötekniska biträdet åvilande arbetsuppgifterna samt de särskilda kvalifikationer, som därför erfordras, även denne befattningshavare böra uppflyttas i 26:te lönegraden.

Slutligen biträder jag kollegii hemställan om utverkande av bemyndigande för ämbetsverket att bevilja sjöåklagaren kostnadsfri ledighet under högst en månad årligen, när sådant kan ske utan hinder för göromålsens behöriga gång, ävensom att till vikarie under sådan ledighet utbetala ett arvode av högst 300 kronor per månad räknat jämte dyrtidstillägg därå.

Innehavarna av de befattningar, vilka av mig förordats till indragning, torde — i den mån de icke äro vakanta — tills vidare böra uppföras å övergångsstat. Mot de sakkunnigas beräkning av det till avlöningar åt dessa befattningshavare erforderliga anslagsbeloppet 42,700 kronor har jag icke någon erinran att göra.

De av de sakkunniga uppgjorda beräkningarna rörande anslaget till avlöningar åt ordinarie tjänstemän hava icke givit mig anledning till annan erinran än den, som påkallas av dels uppflyttningen till 26:te lönegraden av fem och till 22:dra lönegraden av en tjänst, dels ock bibehållande av kansli-skrivarebefattningen å fartygsinspektionsbyrån. Den ökade utgiftsbelastning å detta anslag, som av nyssberörda anledningar måste beräknas, synes kunna uppskattas till 6,000 kronor. I anslutning härtill torde det av de sakkunniga beräknade anslagsbeloppet, 404,500 kronor, böra höjas till 410,500 kronor.

I överensstämmelse med de sakkunnigas beräkningar föreslår jag, att anslaget till avlöningar åt icke-ordinarie befattningshavare m. m. för nästkommande budgetår upptages med 105,000 kronor.

Slutligen torde, på sätt de sakkunniga föreslagit, i överensstämmelse med den ändring, som företagits i departementens och vissa andra verks stater, i staten för kommerskollegium vikariatsersättningsanslaget — för innevarande budgetår 11,500 kronor — böra uteslutas.»

Departementschefen har slutligen erinrat om nu gällande förbud för vissa befattningshavare å fartygsinspektionsbyrån att, utan Kungl. Maj:ts tillstånd, driva eller hava del i eller anställning vid rederiföretag m. m. En

särskild bestämmelse härom har alltjämt synts departementschefen böra bibehållas. Likaså har departementschefen ansett böra stadgas, att därest nuvarande befattningshavare å kommerskollegii fartygsinspektionsbyrå den 1 juli 1929 tillträder ordinarie befattning å kollegii stat, som svarar mot den av honom före sagda dag innehavda tjänsten, i fråga om hans placering i löneklass avlöningsreglementet måtte å honom tillämpas, som om det varit gällande under hela hans tjänstetid vid byrån och han varit ordinarie innehavare av sistnämnda tjänst.

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehaft två lika lydande motioner, väckta den ena, nr 262, inom första kammaren av herr *C. Lindley* och den andra, nr 406, inom andra kammaren, av herr *B. Holmgren*, däri hemställt, att riksdagen vid fastställande i anledning av förevarande proposition av ny stat för kommerskollegium måtte besluta, att byråinspektören å fartygsinspektionsbyrån uppföres i lönegrupp B 24.

I fråga om de skäl, motionärerna anfört till stöd för sitt förslag, får utskottet hänvisa till motionerna.

Såsom den i ärendet lämnade utredningen giver vid handen, åsyftar Kungl. Maj:ts förslag dels åstadkommande av direkta organisatoriska förändringar inom kommerskollegium och dels nedbringande av kostnaderna genom indragning av personal.

I förstnämnda hänseende har i propositionen till en början upptagits frågan om inskränkning av antalet byråer i kollegium.

Departementschefen har i likhet med 1926 års besparingssakkunniga — med bortseende från handelsbyrån — ansett någon sammanslagning eller indragning av byråer inom kollegium icke rimligen kunna ifrågasättas. I fråga om handelsbyråns bibehållande har däremot en viss tveksamhet synts kunna råda. På anförda skäl har departementschefen emellertid kommit till den slutsatsen, att indragning av denna byrå eller sammanslagning av byrån med annan bör äga rum.

Tillräckliga motiv för en rubbning av nu gällande byråindelning i kollegium hava ej heller synts utskottet föreligga och utskottet får alltså tillstyrka Kungl. Maj:ts förslag i denna del.

Vidkommande härefter det andra av de sakkunniga upptagna förslaget beträffande organisatoriska förändringar inom kollegium, eller frågan om uppförande å ordinarie stat av kollegii fartygsinspektionsbyrå, torde till en början få framhållas, att de av sistlidet års riksdag åberopade skälen för avslag å Kungl. Maj:ts då framlagda förslag i enahanda syfte, för vilka skäl ovan redogjorts, numera icke föreligga.

Såsom i statsrådsprotokollet erinrats, anförde 1928 års riksdag i sin skriftelse i ärendet, nr 10 A, under framhållande av önskemålet om en utredning rörande de vid 1926 och 1928 års riksdagar motionsvis framställda yrkandena beträffande en ändring i förläggningen och organisationen av

*Utskottets
yttrande.*

den centrala tillsynsmyndigheten för sjöfartssäkerhetskontrollen, att vid sagda utredning nödig hänsyn borde tagas till det av 1923 års besparingskommitté framställda förslaget och även motionsvis gjorda yrkandet om viss inskränkning i inspektionen å klassade fartyg.

Den utredning, som i detta hänseende numera förebragts, har övertygat utskottet därom, att någon inskränkning av inspektionen, sådan densamma nu lärer utövas, icke torde böra ifrågakomma. Erinras må, att frågan om en inskränkning av inspektionen allenast i obetydlig grad skulle påverka personalbehovet å byrån i fråga.

Vad vidare angår de förslag, som framförts i syfte att bilda starkare garantier för att sociala hänsyn icke skjutas åt sidan vid handläggningen av vissa fartygsinspektionsärenden, har utskottet funnit det av besparings-sakkunniga förordade, av departementschefen tillstyrkta förslaget härutinnan utgöra en godtagbar lösning av denna fråga. Den föreslagna anordningen med gemensam behandling i kommerskollegium och socialstyrelsen av ifrågasvarande ärenden synes utskottet berättiga till den förhoppningen, att anledningarna till den misstro mot de statliga åtgärderna för arbetarskyddet å fartyg, som kommit till uttryck från de ombord anställdas sida, skola kunna undanröjas. De föreslagna grunderna i övrigt för handläggning av vissa frågor rörande arbetarskydd ombord å fartyg hava ej heller föranlett till erinran från utskottets sida.

Såsom av det förestående framgår, äro de av 1928 års riksdag åberopade motiven för ett uppskov med frågan om uppförande å ordinarie stat av fartygsinspektionsbyrån icke vidare för handen. Med hänsyn härtill och då ett inordnande av fartygsinspektionens ledning såsom en sektion under annan byrå icke synes utskottet lämpligt, får utskottet alltså nu tillstyrka, att byrån från och med nästkommande budgetår överföres å ordinarie stat.

Beträffande några av de å fartygsinspektionsbyrån anställda befattningshavarnas placering i lönegrader hava, såsom av statsrådsprotokollet framgår, olika förslag framställts. Inom riksdagen har ock motionsvis förslag väckts rörande byråinspektörsbefattningens placering i lönegrad.

Vad sistnämnda befattning angår, har departementschefen förordat, att densamma, i enlighet med ett av 1902 års lönerogleringskommitté på sin tid framställt förslag, som biträts av majoriteten inom allmänna civilförvaltningens lönenämnd, hänföres till lönegraden B 22. Å ena sidan har emellertid, såsom nyss antytts, motionsvis förslag väckts om högre placering av tjänsten i fråga, nämligen i lönegrad B 24, vilket förslag ock omfattats av kommerskollegium och två reservanter i lönenämnden, och å andra sidan hava två reservanter i lönenämnden ansett befattningen böra bibehållas i lönegraden B 21. Utskottet har för sin del ansett sig böra tillstyrka den av Kungl. Maj:t föreslagna placeringen av tjänsten och vill redan i detta sammanhang hava uttalat, att utskottet icke kan biträda förslagen om vissa sekreterares och det sjötekniska biträdets uppflyttning från lönegraden B 24 till lönegraden B 26.

Enligt vad statsrådsprotokollet utvisar, hava besparingssakkunniga icke ansett nödigt, att en för fartygsinspektionsbyrån avsedd kansliskrivarbefattning uppföres å ordinarie stat, utan föreslagit, att i denna befattnings ställe å sagda stat inrättas en kanslibiträdesbefattning i lönegraden B 7. De sakkunniga hava till stöd för sitt förslag härutinnan anført, att de till byrån hörande ärendena visserligen uppgå till ett betydande antal, men att desamma till en mycket avsevärd del utgöras av rapporter och alltså i stor utsträckning äro av jämförelsevis ensartad karaktär. De sakkunniga hava ock i detta sammanhang erinrat, att enligt deras i oktober 1928 avgivna förslag rörande kommerskollegii organisation ingen av övriga byråer i kollegium, med undantag av statistiska byrån, skulle komma att utrustas med kansliskrivare. Till de sakkunnigas uppfattning i fråga om denna tjänst ansluter sig utskottet och utskottet kan alltså ej tillstyrka Kungl. Maj:ts förslag om ett fortsatt bibehållande av kansliskrivarbefattningen. I likhet med besparingssakkunniga anser emellertid utskottet billigheten kräva, att föreskrift lämnas därom, att till nuvarande extra kansliskrivaren å byrån — vilken innehar ordinarie kontorsbiträdestjänst i kollegium — må, därest hon, i samband med byråns uppförande å ordinarie stat, utnämnes till ordinarie kanslibiträde i kollegium, utgå personligt lönetillägg med belopp, motsvarande skillnaden mellan hennes nuvarande avlöning och den avlöning, on må komma att uppbära såsom ordinarie kanslibiträde.

Vidkommande härefter de av Kungl. Maj:t, i överensstämmelse med vad de sakkunniga härutinnan förordad, framlagda förslagen till minskning av kollegii utgifter genom indragning av personal, som för närvarande är placerad å ordinarie stat, m. m., avse desamma *dels* indragning av tillhoppa nio tjänster, nämligen den för närvarande vakanta, ursprungligen för handelsbyrån avsedda sekreterartjänsten, en förste byråingenjörstjänst å bergsbyrån, den tekniska konsulentbefattningen å industribyråns administrativa sektion, en aktuarietjänst å statistiska byrån, två notarietjänster, därav en å handels- och en å industribyrån, en kansliskrivarbefattning å registratorskontoret och två kontorsbiträdesbefattningar å statistiska byrån, *dels* utbyte av den i lönegraden B 24 placerade kamreraretjänsten mot en revisors- och bokhållarbefattning i lönegraden B 21, *dels* sänkning av den i lönegraden B 21 placerade registratorsbefattningen till lönegraden B 14. I stället för den till indragning ifrågasatta kansliskrivarbefattningen har emellertid en ny kontorsbiträdesbefattning ansetts böra inrättas.

De sålunda framlagda förslagen hava icke föranlett till erinran från utskottets sida.

Förut har antytts, att Kungl. Maj:t i detta sammanhang till prövning upptagit frågan om placering i lönegraden B 26 av sådana tjänster, som tillhört den förutvarande andra normalgraden. I samband härmed har ock underställts riksdagens prövning frågan om beredande av viss tids kostnads-

fri ledighet åt sjöåklagaren hos kollegium. Vad förstnämnda fråga angår, har utskottet icke funnit tillräckliga skäl föreligga för en ändring i lönehänseende av de till lönegraden B 24 nu hänfödda befattningshavarna. Det i samband härmed framförda förslaget om kostnadsfri ledighet för sjöåklagaren under högst en månad årligen, när sådant kan ske utan hinder för göromålens behöriga gång, har utskottet däremot ansett sig böra tillstyrka, och utskottet har ej heller velat motsätta sig, att sjötekniska biträdet uppföres i staten under benämning »sjöteknisk konsulent».

Vissa av de till indragning föreslagna befattningarna äro vakanta. Innehavarna av övriga ifrågavarande befattningar skulle enligt Kungl. Maj:ts förslag tillsvi vidare uppföras å övergångsstat. Mot detta förslag har utskottet ej haft något att erinra liksom ej heller mot beräkningen av det till avlöningar åt dessa befattningshavare erforderliga anslagsbeloppet, 42,700 kronor.

Vidkommande däremot de av Kungl. Maj:t framlagda beräkningarna rörande anslaget till avlöningar till ordinarie tjänstemän, vilket anslag slutar å ett belopp av 410,500 kronor, torde anslaget ifråga med hänsyn till utskottets ståndpunkt ifråga om Kungl. Maj:ts förslag angående dels uppflyttning av fem tjänster från lönegraden B 24 till lönegraden B 26 och dels bibehållandet av en kansliskrivarbefattning böra minskas med i runt tal 5,500 kronor eller till 405,000 kronor.

Vad slutligen angår beräkningen av anslaget till avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m. samt vad i samband därmed föreslagits ifråga om uteslutande av det å kommerskollegii stat nu uppförda vikariatsersättningsanslaget, får utskottet ansluta sig till Kungl. Maj:ts förslag härutinnan.

Under åberopande av vad sålunda anförts och då utskottet i övrigt icke haft något att erinra mot Kungl. Maj:ts förslag, får utskottet alltså hemställa,

att riksdagen må i anledning av Kungl. Maj:ts förevarande förslag och med avslag å herrar Lindleys och Holmgrens ovanberörda motioner, I: 262 och II: 406,

a) från och med den 1 juli 1929 bestämma antalet ordinarie befattningshavare hos kommerskollegium på följande sätt:

Befattning	Lönegrad
1 generaldirektör, arvode enligt 5 § i avlöningsreglementet	—
6 byråchefer	B 30
1 byrådirektör och överinspektör	B 29
1 navigationsskoleinspektör	B 29
1 skeppsmättningsöverkontrollör och överinspektör	B 29
1 byrådirektör	B 28

Befattning	Lönegrad
3 förste aktuarier	B 24
3 förste byråingenjörer	B 24
1 förste byråinspektör	B 24
1 kamrerare	B 24
1 redaktör	B 24
4 sekreterare	B 24
1 sjöteknisk konsulent	B 24
1 byråinspektör	B 22
2 aktuarier	B 21
3 notaries	B 21
1 registrator	B 21
3 kansliskrivare	B 11
1 förste expeditionsvakt	B 7
8 kanslibiträden	B 7
5 expeditionsvakter	B 5
16 kontorsbiträden	B 4
2 skrivbiträden	B 2;

Anm. 1. Kamreraretjänsten, lönegrad B 24, utbytes vid inträffande ledighet mot en befattning såsom revisor och bokhållare i lönegraden B 21.

Anm. 2. Registratorstjänsten, lönegrad B 21, utbytes vid inträffande ledighet mot en likanämnd befattning i lönegraden B 14.

Anm. 3. En kontorsbiträdesbefattning skall hållas obesatt så länge den å övergångsstat uppförda kansliskrivaren kvarstår i tjänst.

b) besluta, att å övergångsstat skola från och med den 1 juli 1929 uppföras följande befattningar, nämligen:

Befattning	Lönegrad
1 förste byråingenjör	B 24
1 teknisk konsulent	B 24
1 aktuarie	B 21
2 notaries	B 21
1 kansliskrivare	B 11;

c) godkänna följande stat för kommerskollegium, att tillämpas från och med den 1 juli 1929:

Avlöningsstat.

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsanslag</i>	kronor 405,000
Avlöningar till icke-ordinarie befatt- ningshavare m. m., <i>förslagsanslag</i> »	105,000
	<hr/> kronor 510,000

Övergångsstat.

Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	kronor 42,700
	<hr/> <i>Förslagsanslag</i> kronor 552,700;

d) besluta följande särskilda bestämmelse att lända till efterrättelse beträffande vissa å kommerskollegii fartygsinspektionsbyrå anställda befattningshavare:

Byråchefen, sekreteraren, förste byråinspektören och byråinspektören å kommerskollegii fartygsinspektionsbyrå skola vara underkastade de bestämmelser, som i särskild ordning äro eller varda meddelade, rörande förbud att, utan Kungl. Maj:ts medgivande, för egen eller annans räkning driva eller hava del i eller anställning vid företag, som omfattar rederi-, skeppsbyggeri- eller sjöförsäkringsverksamhet, eller för sådant företag åtaga sig uppdrag mot ersättning eller vara anställda å fartyg;

e) medgiva, att därest nuvarande befattningshavare å kommerskollegii fartygsinspektionsbyrå den 1 juli 1929 tillträder ordinarie befattning å kommerskollegii stat, som svarar mot den av honom före sagda dag innehavda tjänsten, i fråga om hans placering i löneklass avlöningsreglementet må å honom tillämpas som om det varit gällande under hela hans tjänstetid vid fartygsinspektionsbyrån och han varit ordinarie innehavare av sistnämnda tjänst;

f) medgiva, att kommerskollegium må bevilja den å kollegii sjöfartsbyrå anställde sjöåklagaren kostnadsfri ledighet under högst en månad årligen, när sådant kan ske utan hinder för göromålens behöriga gång, ävensom till vikarie under sådan ledighet utbetala ett arvode av högst 300 kronor för månad räknat jämte dyrtidstillägg därå enligt de för reglerade verk gällande grunder;

g) medgiva, att, därest den å fartygsinspektionsbyrån nu placerade extra kansliskrivaren i samband med byråns uppförande å ordinarie stat utnämnes till ordinarie

kanslibitråde i kollegium, hon må, så länge hon kvarstår i denna tjänst erhålla personligt lönetillägg, motsvarande skillnaden mellan hennes nuvarande avlöning och den avlöning, hon må komma att uppbära såsom ordinarie kanslibitråde; samt

h) höja det ordinarie förslagsanslaget till kommerskollegium, nu 511,040 kronor, med 41,660 kronor till 552,700 kronor.

2:o Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 2) att till uppehållande av kommerskollegii verksamhet, utöver det ordinarie förslagsanslaget, för budgetåret 1929/1930 anvisa ett extra anslag av 11,784 kronor.

Kommerskollegii verksamhet.

[2.]

Utredningen återfinnes å sid. 90—96 i förut åberopade statsrådsprotokoll.

Såsom förut redan nämnts, har i riksstaten för budgetåret 1928/1929, utöver det ordinarie förslagsanslaget till kommerskollegium, till förstärkning av kollegii arbetskrafter anvisats ett extra anslag av 56,100 kronor.

Beträffande användningen av anslaget har Kungl. Maj:t den 8 juni 1928 meddelat närmare föreskrifter, därvid Kungl. Maj:t förklarat, att inom kommerskollegium finge tillsvidare under budgetåret 1928/1929 anställas icke-ordinarie befattningshavare — utöver de under föregående punkt omnämnda befattningshavare å kommerskollegii fartygsinspektionsbyrå — med lön enligt vederbörande löneplan på sätt av följande sammanställning framgår:

Befattning	Lönegrad
<i>A kamrerar- och kassakontoret:</i>	
1 extra kanslibitråde	B 7
<i>A industribyråns elektriska sektion:</i>	
1 extra förste byråingenjör	B 24
1 extra kontorsbiträde	B 4.

1. Kassakontoret.

Sedan år 1919 har å kommerskollegii kamrerar- och kassakontor varit å extra stat anställt ett kvinnligt biträde, från och med den 1 juli 1925 med placering i lönegrad B 7.

På sätt av den under nästföregående punkt lämnade redogörelsen framgår, hava 1926 års besparingssakkunniga uttalat sig för fortsatt anvisande av medel till avlönande av ett dylikt biträde.

Då behov av ett kvalificerat biträde å nämnda kontor alltjämt syns föreligga, har departementschefen tillstyrkt att jämväl för nästkommande budgetår anslag för ändamålet beräknas.

2. Kommerskollegii industribyrås elektriska sektion.

Såsom den vid behandlingen av frågan om det ordinarie anslaget till kommerskollegium lämnade redogörelsen utvisar, har kollegium i sitt utlåtande den 12 november 1928 föreslagit överflyttning till ordinarie stat av en extra förste byråingenjörstjänst å den elektriska sektionen. 1926 års besparingssakkunniga hava däremot tillstyrkt befattningens fortsatta bibehållande å extra stat och i anslutning härtill hemställt, att medel måtte beviljas till avlönande av såväl ifrågavarande förste byråingenjör som ett extra kontorsbiträde.

Med hänsyn till att arbetet å den elektriska sektionen står i nära samband med verksamheten inom den lokala inspektionen — statens elektriska inspektion — har departementschefen i detta sammanhang behandlat även nämnda inspektion och därvid redogjort för tillkomsten av elektriska sektionens och statens elektriska inspektions nuvarande organisation, inspektionens nuvarande arbetsuppgifter samt frågan om inspektionens förläggning. I sistberörda avseende har nämligen vid åtskilliga tillfällen ifrågasatts, huruvida det icke vore lämpligare, att inspektörerna vore bosatta var och en inom sitt distrikt än i Stockholm.

1926 års besparingssakkunniga hava i sitt betänkande av den 19 oktober 1928, efter att hava uttalat sig i frågan om den lokala inspektionens förläggning samt angående personalfrågor, yttrat, att besparingssakkunniga vid sin granskning av verksamheten å sektionen fått det intrycket, att vissa förenklingar i arbetet borde kunna vinnas genom en ändrad uppdelning av arbetsuppgifterna mellan sektionen och inspektörerna. Besparingssakkunniga hava emellertid funnit sig ej böra i detalj ingå på denna fråga utan inskränkt sig till att framhålla önskvärdheten av att frågan genom ämbetsverkets försorg upptages till förnyat övervägande.

För egen del har departementschefen anfört följande:

»I fråga om förste byråingenjörstjänstens bibehållande å extra stat har jag redan under nästföregående punkt uttalat mig. Vid bifall till mitt därvid gjorda förslag lära jämväl medel fortsättningsvis böra beräknas till avlönande av ett hos bemålde befattningshavare anställt extra kontorsbiträde.

Vidkommande frågan om den lokala elektriska inspektionens förläggning hava de sakkunniga ansett vad från kommerskollegii sida vid olika tillfällen anförts till förmån för inspektionens fortsatta förläggning till Stockholm förtjäna beaktande.

Onekligen skulle vissa fördelar vara förenade med att inspektörerna stationerades i sina respektive inspektionsdistrikt. Särskilt torde en sådan förläggning av inspektionen i vissa fall vara förmånlig beträffande utövandet av inspektionens rådgivande och upplysande verksamhet. Då emellertid, såsom framgår såväl av den utav kommerskollegium på sin tid som av de sakkunniga nu verkställda utredningen i ämnet, en dylik decentraliserad förläggning av inspektörerna icke läter vara möjlig att genomföra utan en avsevärd

kostnadsökning för statsverket, finner jag mig för närvarande icke böra framlägga något förslag till organisationsförändring å nu ifrågavarande område.

Vid bifall till vad jag här ovan föreslagit skulle alltså för budgetåret 1929/1930 kommerskollegii ordinarie arbetskrafter förstärkas med av extra anslagsmedel avlönade befattningshavare till det antal, i den lönegrad och med den begynnelseavlöning, som framgår av följande tabell:

Befattning	Lönegrad	Begynnelseavlöning
<i>A kamrerar- och kassakontoret:</i>		
1 kanslibiträde	B 7	kronor 2,520
<i>A industribyråns elektriska sektion:</i>		
1 förste byråingenjör	B 24	» 7,212
1 kontorsbiträde	B 4	» 2,052
		Summa kronor 11,784.»

Mot Kungl. Maj:ts under förevarande punkt framlagda förslag har utskottet icke haft något att erinra.

*Utskottets
yttrande.*

Vad angår frågan om den lokala elektriska inspektionens förläggning, anser utskottet lika med departementschefen, att, ehuru vissa fördelar uppenbarligen skulle vara förenade med inspektörernas förläggning till sina respektive inspektionsdistrikt, någon organisationsändring å nu ifrågavarande område icke bör äga rum.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må till uppehållande av kommerskollegii verksamhet, utöver det ordinarie förslagsanslaget, för budgetåret 1929/1930 anvisa ett extra anslag av 11,784 kronor.

3:o Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 3) att

dels förklara, att avlöningsreglementet för befattningshavare vid statsdepartement och vissa andra verk, tillhörande den civila statsförvaltningen, skall från och med den 1 juli 1929 äga tillämpning på befattningshavare vid bergsstaten;

Bergsstaten.
[3.]

dels bestämma antalet ordinarie befattningshavare vid bergsstaten på följande sätt:

Befattning	Lönegrad
5 bergmästare	B 29
4 gruvingenjörer	B 22
5 kontorsbiträden	B 4;

dels godkänna följande stat för bergsstaten, att tillämpas från och med den 1 juli 1929:

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsanslag</i>	kronor 92,000
Expenser m. m.	» 7,500
	Summa <i>förslagsanslag</i> kronor 99,500;

dels besluta, att lösen för expeditioner, som utfärdas av befattningshavare vid bergsstaten, skall i sin helhet redovisas till statsverket;

dels besluta följande särskilda bestämmelse att lända till efterrättelse beträffande befattningshavarna vid bergsstaten:

Befattningshavare vid bergsstaten skall vara underkastad de bestämmelser, som i särskild ordning äro eller varda meddelade, rörande förbud att för egen eller annans räkning driva eller hava del eller anställning i vissa företag eller för sådant företag åtaga sig uppdrag mot ersättning;

dels besluta, att, där ordinarie befattningshavare vid bergsstaten enligt hittills gällande bestämmelser ägt uppbära någon del av avlöningen i förskott, vid ingången av juli månad 1929 till honom skall på statsverkets bekostnad utbetalas ett belopp, motsvarande vad befattningshavaren skulle hava i den befattning, han vid utgången av juni månad 1929 innehar, i förskott uppburit för juli månad 1929, om de dittillsvarande avlöningsbestämmelserna då fortfarande varit gällande;

dels medgiva, att kostnaderna för berörda övergångsanordning må bestriidas av den i staten för bergsstaten upptagna anslagsposten till avlöningar åt ordinarie tjänstemän;

dels förklara, att övriga av riksdagen med avseende å den definitiva löne-regleringen för statsdepartement m. fl. verk lämnade medgivanden må i tillämpliga delar gälla även beträffande befattningshavare vid bergsstaten;

dels ock under riksstatens tionde huvudtitel, med uteslutande av det under avdelningen B 3, Bergsstaten, uppförda ordinarie anslaget till bergsstaten, under samma avdelning uppföra ett ordinarie förslagsanslag av 99,500 kronor.

Beträffande utredningen i ämnet får utskottet hänvisa till sid. 97—127 i åberopade statsrådsprotokollet.

Den för bergsstatens personal nu gällande staten, vilken fastställdes vid Bergsstatens nuvarande organisation. 1919 års riksdag, har följande utseende:

	Lön	Tjänstgöringspenningar	Ortstillägg	Summa
<i>Norra distriktet.</i>				
1 bergmästare med bostadsstation i Luleå eller annan inom distriktet nära postkontor belägen ort, på ett avstånd av högst 10 mil från nämnda stad.....	5,000	2,500	300	7,800
1 gruvingenjör med bostadsstation inom distriktet	3,600	1,800	200	5,600
1 kvinnligt biträde av första graden.....	1,100	300	100	1,500
<i>Gävle-Dala distrikt.</i>				
1 bergmästare med bostadsstation i Falun eller något inom 3 mil därifrån i närheten av järnväg beläget ställe	5,000	2,500	—	7,500
1 gruvingenjör med bostadsstation inom distriktet	3,600	1,800	—	5,400
1 kvinnligt biträde av första graden.....	1,100	300	—	1,400
<i>Östra distriktet.</i>				
1 bergmästare med bostadsstation i Stockholm eller något inom 3 mil därifrån i närheten av järnväg beläget ställe ...	5,000	2,500	600	8,100
1 gruvingenjör med bostadsstation inom distriktet	3,600	1,800	400	5,800
1 kvinnligt biträde av första graden.....	1,100	300	200	1,600
<i>Mellersta distriktet.</i>				
1 bergmästare med bostadsstation å bostället Knutsberg med Lilla Älvstorp i staden Nora eller annat inom 3 mil därifrån i närheten av järnväg beläget ställe	5,000	2,500	—	7,500
1 gruvingenjör med bostadsstation å Stora gården vid Kopparberg.....	3,600	1,800	—	5,400
1 kvinnligt biträde av första graden.....	1,100	300	—	1,400
<i>Västra distriktet.</i>				
1 bergmästare med bostadsstation i Filipstad	5,000	2,500	—	7,500
1 kvinnligt biträde av första graden.....	1,100	300	—	1,400
<i>Södra distriktet.</i>				
1 bergmästare med bostadsstation i Hälsingborg eller något inom 3 mil därifrån i närheten av järnväg beläget ställe	5,000	2,500	—	7,500
1 kvinnligt biträde av första graden.....	1,100	300	—	1,400
Säger	51,000	24,000	1,800	76,800
Expenser m. m.				7,500
Vikariatsersättningar för bergsstatstjänstemän				500
			Summa kronor	84,800

Anm. 1. För bergmästare kan lönen efter 5 år höjas med 600 kronor. För gruvingenjör kan lönen efter 5 år höjas med 500 kronor och efter 10 år med ytterligare 500 kronor. För kvinnligt biträde kan avlöningen efter 5 år höjas med 200 kronor, efter 10 år med ytterligare 200 kronor och efter 15 år med en ytterligare 200 kronor; skolande av varje avlöningsförhöjning 100 kronor anses tillhöra lön och 100 kronor tjänstgöringspenningar.

2. I de fall rätt att uppbära sportler tillkommer en tjänsteman, må sådana icke åtnjutas till högre belopp än 1,000 kronor årligen.

På sätt framgår av anmärkning till staten, äger befattningshavare vid bergsstaten i vissa fall och i begränsad omfattning rätt att uppbära sportler. Till bergsstatens personal utgår vidare dyrtidstillägg enligt gällande bestämmelser men däremot icke tillfällig löneförbättring.

Till bergsstatens förfogande stå sedan äldre tid tre boställen, vilka för ändamålet till övervägande del donerats av bruksägare och bergsmän, nämligen det vid Nora belägna bergmästarbostället Knutsberg med det därtill hörande hemmanet Lilla Älvstorp, bergmästarbostället i Filipstad samt den del av gruvingenjörsbostället Stora gården vid Kopparberg, som återstår efter en år 1915 av riksdagen medgiven försäljning. Numera tillkommer boställsförmån även bergmästaren i södra distriktet, i det att enligt kungl. brev den 24 september 1920 såsom boställe åt denne tjänsteman anvisats en av Höganäs-Billesholms aktiebolag såsom gåva till Kungl. Maj:t och kronan överlämnad, i Hälsingborg belägen fastighet.

**Bergsstatens
arbetsupp-
gifter.**

Den för befattningshavarna vid bergsstaten gällande instruktionen är utfärdad den 31 december 1919 (nr 892). Bergsstatens arbetsuppgifter äro i huvudsak följande.

Bergsstaten har att såsom första instans handlägga ärenden rörande gruvors förvärvande och försvar enligt gruvstadgan, såsom inmutnings-, utmåls-, vilostånds- och dylika ärenden. Den skall anvisa det område i dagen, som innehavare av stenkolskoncession behöver för sitt arbete, samt äger bevilja viss tids befrielse från stadgad arbetsskyldighet vid stenkolsfyndighet. Bergsstaten skall utöva teknisk inspektion av såväl inmutningsbara fyndigheter som stenkolsfyndigheter. Vidare skall bergsstaten upprätta utmålskartor samt verkställa kopior av nya gruvkartor och komplettera dessa kopior. Bergsstaten skall hava tillsyn över att vederbörliga gruvkartor bliva upprättade av gruvägare. Upprättade gruvkartor skola av bergsstaten granskas och översändas till kommerskollegium. Bergsstaten skall biträda vid utarbetandet av specialbeskrivningar över fyndigheter, särskilt genom att utföra härför erforderliga undersökningar på ort och ställe. Med gruvskogarna har bergsstaten även att taga viss befattning. Det tillhör bergsstaten att hålla tillsyn över användningen av hammarsmeds- och masmästarkassorna samt gruv- och malmöreskassorna ävensom att årligen till kollegium avgiva förslag å personer till erhållande av understöd ur armbössefonden och åtskilliga andra kassor, som stå under kommerskollegii förvaltning. Bergsstaten har att insamla och granska de statistiska primäruppgifterna rörande bergverken och bruken samt insända desamma till kollegium. Därjämte skall bergsstaten i allmänhet med uppmärksamhet följa bergshanteringens och stenindustriens utveckling, i första hand inom sina respektive förvaltningsområden, men även, i den utsträckning så kan ske, inom övriga delar av riket samt utom riket ävensom hos kollegium väcka förslag om åtgärder till befrämjande av dessa näringsgrenar. Vidare åligger det bergsstaten att årligen till kollegium avgiva tjänsteberättelse för det nästförflutna året.

Härtill kommer den inspektionsverksamhet, bergsstaten enligt gällande bestämmelser har att i arbetarskyddshänseende utöva vid bearbetningen av inmutningsbara fyndigheter och stenkolsfyndigheter samt annat bergverksarbete. Genom kungörelse den 5 december 1919 (nr 821) ha under bergsstatens tillsyn i berörda hänseende lagts även stenbrott.

På sätt framgår av den förut återgivna staten är riket uppdelat i sex bergmästardistrikt. Distriktens omfattning, vilken jämlikt stadgande i nyssnämnda instruktion för bergsstatens befattningshavare bestämmes av Kungl. Maj:t, är för närvarande följande:

norra distriktet: Norrbottens, Västerbottens, Västernorrlands och Jämtlands län;

Gävle-Dala distrikt: Gävleborgs och Kopparbergs län;

östra distriktet: Stockholms stad, Stockholms, Uppsala, Södermanlands och Västmanlands län;

mellersta distriktet: Örebro och Skaraborgs län;

västra distriktet: Värmlands, Älvsborgs samt Göteborgs och Bohus län;

södra distriktet: Östergötlands, Jönköpings, Kronobergs, Kalmar, Gotlands, Blekinge, Kristianstads, Malmöhus och Hallands län.

I sitt förenämnda utlåtande den 19 oktober 1928 hava 1926 års besparings-sakkunniga framlagt förslag om minskning av bergmästardistriktens antal ävensom om ny löneroglering för bergsstatens befattningshavare.

Innan departementschefen ingått på en redogörelse för de sakkunnigas förslag, har departementschefen erinrat om vissa under senare år framlagda förslag angående reducering av antalet bergmästardistrikt. Utskottet tillåter sig härutinnan hänvisa till sid. 99—104 i statsrådsprotokollet.

Under de sakkunnigas överläggningar i frågan hade diskuterats olika alternativ för genomförandet av en inskränkning av bergmästardistriktens antal. En möjlighet, som därvid liksom även tidigare framförts, vore att organisera bergsstaten på fem distrikt. Härvid skulle lämpligen norra, Gävle-Dala och södra distriktet lämnas oförändrade, medan från mellersta distriktet Örebro län skulle hänföras till östra och Skaraborgs län till västra distriktet. Besparings-sakkunniga hade emellertid stannat vid att i enlighet med de för 1923 och 1925 års riksdagar framlagda förslagen förorda, att bergmästarnas antal, såsom också kommerskollegiikommittén och departementalkommitterade tänkt sig, begränsades till fyra.

Vad distriktsindelningen beträffade, hade olika utvägar varit föremål för de sakkunnigas överväganden. Enligt de sakkunnigas mening borde man vid en inskränkning av distriktens antal söka såvitt möjligt vore undvika en uppdelning av något av de nuvarande distriktet på två eller flera andra distrikt. En dylik uppdelning kunde nämligen alltid befaras medföra vissa olägenheter och föranleda mer eller mindre dryga kostnader för delning och flyttning av arkiven. De sakkunniga hade vid sådant förhållande stannat vid att

Distriktsin-
delningen.

1926 års
besparings-
sakkunnigas
förslag till
omorgani-
sation av
bergsstaten
och lönerog-
lering för
dess befatt-
ningshavare.

för sin del föreslå, att minskningen av distriktens antal genomfördes så, att mellersta och västra distriktet sammansloges till ett distrikt samt östra distriktet sammanfördes med Gävle-Dala distrikt; norra och södra distriktet skulle alltså bibehållas oförändrade. I östra distriktet borde bergmästarexpeditionen efter sammanslagningen med Gävle-Dala distrikt lämpligen förläggas till Falun. Vad mellersta och västra distriktet anginge, syntes tvekan kunna råda, huruvida bergmästarens förläggningssort borde bli Nora eller Filipstad. I vartdera fallet komme ett av de till bergsstaten upplåtna boställena att ej längre kunna tagas i bruk för ändamålet. Detta vore emellertid en omständighet, som enligt de sakkunnigas mening icke rimligen kunde få utgöra hinder för den föreslagna omorganisationen, om denna eljest befundes välgrundad.

De båda nybildade distriktet borde utrustas vartdera med en bergmästare, en ordinarie och en extra ordinarie gruvingenjör samt ett kontorsbiträde.

Vad löneregleringsfrågan angår, hava de sakkunniga, efter att hava erinrat om ett av 1902 års löneregleringskommitté på sin tid i ämnet avgivet förslag, anfört följande:

»Besparingssakkunniga hava för egen del ansett det år 1923 sålunda framlagda förslaget väl ägnat att läggas till grund för en lönereglering för bergsstatens personal. Enligt förslaget skulle bergmästarna placeras i dåvarande 19:e och gruvingenjörerna i dåvarande 14:e lönegraderna, d. v. s. enligt nu gällande löneplan 29:e respektive 22:a lönegraderna. Enligt besparingssakkunnigas förmenande måste dessa placeringar å löneskalan med hänsyn tagen såväl till nu utgående löneförmåner som ock till de för ifrågasatt befattningsgällande kompetensfordringar och de med befattningarna förenade arbetsuppgifterna anses fullt skäliga. De sakkunniga kunna alltså för sin del icke biträda de yrkanden på bergmästarnas och gruvingenjörernas placering i 30:e respektive 24:e lönegraderna, som framförts i en av samtliga bergmästare till Kungl. Maj:t ingiven, i statsverkspropositionen till 1928 års riksdag (tionde huvudtiteln sid. 58) omnämnd framställning. Till jämförelse kan erinras, att yrkesinspektörerna samt sprängämnesinspektören åtnjuta avlöning enligt 28:e och inspektörerna över elektriska starkströmsanläggningar enligt 27:e lönegraden.

Semester torde böra i vanlig ordning beredas bergmästarna, medan beträffande gruvingenjörerna den av löneregleringskommittén föreslagna och av departementschefen år 1923 förordade anordningen med tjänstfrihet synes böra tillämpas.

Mot den i 1923 års förslag ifrågasatta föreskriften om skyldighet för befattningshavare vid bergsstaten att underkasta sig i särskild ordning meddelade bestämmelser rörande förbud att för vissa företag åtaga sig uppdrag mot ersättning hava besparingssakkunniga icke något att erinra.

I likhet med vad som skett vid tillämpning av det nya avlöningsreglementet å andra grupper av statens befattningshavare bör även beträffande bergsstatens personal särskild övergångsbestämmelse meddelas för att ordna övergången från den hittillsvarande förskottsutbetalningen av lönen till den blivande efterskottsutbetalningen. Kostnaderna för övergångsanordningen synas böra bestridas av anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän.

Särskild föreskrift torde böra meddelas, att medel, som hittills tillkommit bergmästarna såsom sportler av expeditiönslösen, skola för tiden efter löne-regleringens ikraftträdande redovisas till statsverket.

Enligt den av de sakkunniga ovan föreslagna organisationen skulle bergsstaten komma att bestå av följande ordinarie befattningshavare, nämligen fyra bergmästare, tre gruvingenjörer, och fyra kontorsbiträden, vartill skulle komma två extra ordinarie gruvingenjörer. Då för närvarande finnas fem ordinarie innehavare av bergmästartjänst samt fyra ordinarie gruvingenjörer och fyra ordinarie kvinnliga biträden, bliva en bergmästare och en gruvingenjör övertaliga och torde böra uppföras å övergångsstat. De sakkunniga förut-sätta, att till uppförande å övergångsstat i första hand skulle ifrågakomma de till levnadsåren äldsta befattningshavarna, nämligen bergmästaren i Gävle-Dala distrikt, vilken i december 1930 uppnår pensionsåldern, och gruvingenjören i östra distriktet. Medan sammanslagningen av mellersta och västra distrikten bör kunna genomföras fr. o. m. ingången av budget-året 1929/1930, synes motsvarande åtgärd beträffande Gävle-Dala distrikt och östra distriktet icke böra företagas, så länge nyssnämnda bergmästare kvar-står å övergångsstat.

I enlighet med de sakkunnigas ovan framställda förslag torde antalet ordinarie befattningar vid bergsstaten höra bestämmas sålunda:

Befattning	Lönegrad
4 bergmästare	B 29
3 gruvingenjörer	B 22
4 kontorsbiträden	B 4.

Anslaget till avlöningar till ordinarie tjänstemän vid bergsstaten lär böra beräknas på följande sätt:

	Lönegrad	Dyrortsgrupp	Summa
1 bergmästare i Luleå	B 29	C	10,980
1 gruvingenjör i Luleå	B 22	C	7,668
1 kontorsbiträde i Luleå	B 4	C	2,676
1 bergmästare i Falun	B 29	E	10,500
1 gruvingenjör i Falun	B 22	E	7,212
1 kontorsbiträde i Falun	B 4	E	2,484
1 bergmästare i Nora eller Filipstad	B 29	C	10,020
1 gruvingenjör i Kopparberg	B 22	C	6,756
1 kontorsbiträde i Nora eller Filipstad	B 4	C	2,292
1 bergmästare i Hälsingborg	B 29	D	10,260
1 kontorsbiträde i Hälsingborg	B 4	D	2,388

Summa kronor 73,236.

I överensstämmelse med den anordning, de sakkunniga ovan föreslagit beträffande kommerskollegii stat, torde från ordinarie avlöningsanslaget böra utgå samtliga vikariatskostnader för uppehållande av ordinarie befattningar. Från samma anslag synas jämväl kunna under övergångstiden bestridas förekommande vikariatsersättningar för de befattningar, som uppföras å övergångsstat.

I staten för bergsstaten bör vid bifall till de sakkunnigas organisations-förslag vidare uppföras ett anslag till avlöningar till icke-ordinarie befatt-ningshavare m. m. Då de extra ordinarie gruvingenjörerna enligt de sak-

kunnigas mening böra i likhet med motsvarande ordinarie befattningar placeras i 22:a lönegraden, omfattande löneklasserna 20—24, skulle nämnda anslag — med tillämpning av de regler, som enligt det ovan framställda förslaget lagts till grund för beräkningen av motsvarande anslag å kommerskollegii stat — komma att beräknas sålunda:

	Grund- avlöningar kronor	Avlönings- förhöj- ningar kronor
1 e. o. gruvingenjör i Falun (dyrortsgrupp E)	5,652	348
1 e. o. gruvingenjör i Nora eller Filipstad (dyrorts- grupp C)	5,256	324
Summa kronor	10,908	672.

I enlighet härmed och med iakttagande av att i anslaget bör ingå visst belopp, förslagsvis 2,000 kronor, för bestridande av kostnaderna för, bland annat, eventuellt erforderligt inkallande av tillfällig personal under ledighet för extra ordinarie tjänsteman, bör anslaget upptagas på följande sätt:

grundavlöningar till extra ordinarie tjänstemän, högst	kronor	10,908
avlöningsförhöjningar till extra ordinarie tjänstemän m. m., förslagsvis	»	672
tillfällig personal m. m., högst	»	2,000
Summa kronor		13,580.

Därest den i staten för bergsstaten nu ingående anslagsposten till expenser m. m., 7,500 kronor, med oförändrat belopp upptages i den nya staten, skulle denna komma att erhålla följande lydelse:

avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsanslag	kronor	73,200
avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m., för- slagsanslag	»	13,600
expenser m. m.	»	7,500
Summa kronor		94,300.

Övergångsstaten för bergsstaten skulle i enlighet med ovanstående förslag erhålla följande utseende:

	Lön kronor	Tjänst- görings- penningar kronor	Summa kronor
1 bergmästare	5,000	2,500	7,500
1 gruvingenjör	3,600	1,800	5,400
Summa kronor			12,900.

Anm. Lönen till bergmästaren kan efter 5 år höjas med 600 kronor. För gruvingenjören kan lönen efter 5 år höjas med 500 kronor och efter 10 år med ytterligare 500 kronor. Ortstillägg utgår till gruvingenjören vid förläggning i Stockholm med 400 kronor och vid förläggning i Luleå med 200 kronor. I de fall rätt att uppbära sportler tillkommer en tjänsteman, må sådana icke åtnjutas till högre belopp än 1,000 kronor årligen.

Så länge en ordinarie gruvingenjör kvarstår å övergångsstat, torde förordnande böra meddelas å allenast en av de båda föreslagna extra ordinarie gruvingenjörbefattningarna. Med hänsyn härtill bör anslaget till bergsstaten kunna upptagas till ett belopp, som med 6,000 kronor understiger de båda staternas slutsumma, eller med 101,200 kronor.

Den nuvarande staten för bergsstaten slutar, såsom ovan nämnts, på ett belopp av 84,800 kronor, medan slutsumman av den av de sakkunniga föreslagna nya ordinarie avlöningsstaten belöper sig till 94,300 kronor, vilket följaktligen innebär en höjning av 9,500 kronor. Med hänsyn till de lägre kostnaderna för dyrtidstillägg vid den föreslagna staten ävensom därtill, att de bergsstatens befattningshavare nu tillkommande sportlerna hädanefter skulle tillfalla statsverket, kommer den föreslagna organisationen, fullt genomförd, att i själva verket medföra en viss kostnadsminskning för statsverket.»

I två särskilda, den 15 november 1928 dagteknade utlåtanden hava dels kommerskollegium och socialstyrelsen avgivit gemensamt yttrande över en av svenska stenindustriarbetarförbundet gjord framställning, rörande förbättrad yrkesinspektion inom stenindustrien, dels ock kommerskollegium uttalat sig över besparingssakkunnigas förslag beträffande bergsstaten. Vid utlåtandena ifråga äro fogade till kollegium inkomna yttranden från samtliga bergmästare och gruvingenjörer ävensom från järnkontoret, Värmländska bergsmannaföreningen och sekreteraren i föreningen Bergshanteringens vänner.

I nyssnämnda gemensamma utlåtande den 15 november 1928 hava ämbetsverken till en början anmält, att, enär frågan om en tillfredsställande yrkesinspektionsverksamhet i själva verket enligt ämbetsverkens åsikt kunde lösas endast under förutsättning att densamma behörigen beaktades vid lösningen av organisationsfrågan, denna sistnämnda fråga av berörda skäl gjorts till det huvudsakliga föremålet för ämbetsverkens förevarande utlåtande. Därvid har socialstyrelsen anmält, att styrelsen väsentligen begränsat sitt deltagande till vad som kunde anses mera direkt sammanhänga med bergstatstjänstemännens verksamhet som specialinspektörer inom yrkesinspektionen.

Beträffande frågan om antalet distrikt har i sistnämnda utlåtande anförts, att kommerskollegium ansåge varje inskränkning i distriktens antal i och för sig vara ägnad att medföra olägenheter, men med hänsyn till det läge, vari hela denna fråga kommit, ville kollegium, om därmed kunde vinnas en önskvärd lönereglering, som tillgodosåge behovet att erhålla väl kvalificerade befattningshavare å bergsstaten, ej motsätta sig minskning av antalet distrikt.

Mot indragningen av två bergmästartjänster måste göras invändningar även på grund av den försvåring av bergsstatens rekrytering, som bleve en följd härav. För närvarande vore ju de högre tjänsterna å bergsstaten till antalet två flera än de lägre, enligt förslaget bleve de lägre till antalet en mera än de högre. Då redan nu vissa rekryteringssvårigheter yppat sig, måste kollegium även av detta skäl varna för en sådan anordning.

En utredning om befodringsutsikterna för nuvarande gruvingenjörer hade förebragts i ett yttrande av gruvingenjören Stahre. Även om däri gjorda beräkningar angående sannolika befodringsmöjligheter kanske icke i varje

Kommerskollegium och socialstyrelsens gemensamma utlåtande den 15 november 1928.

fall vore de sannolikaste, kvarstode dock, att befodringsutsikterna, i händelse de sakkunnigas förslag genomfördes, skulle vara synnerligen oförmånliga.

De sakkunniga hade haft under överbäggande en organisation med fem distrikt, men utan närmare angivande av skälen därför stannat vid att föreslå allenast fyra distrikt.

Skulle skälet ligga i den besparing, de sakkunniga beräknat skola uppkomma av att i båda fallen lika stort antal tjänstemän fördelades på fyra distrikt i stället för på fem, finge erinras, att denna besparing skulle uppgå till allenast skillnaden mellan en bergmästares och en gruvingenjörs avlöning samt inbesparande av en biträdeslön och vissa av kostnaderna för en bergmästarexpeditions expenser, varemot skulle tillkomma kostnaden för den extra skrivhjälp, som kunde bliva erforderlig genom minskningen av antalet biträden, och jämväl kostnaden för längre tjänsteresor. Därjämte bleve ju själva organisationskostnaden större ju mera genomgripande omorganisationen bleve.

Det belopp, varmed kostnaden för en organisation å fem distrikt skulle överskjuta den för organisation å fyra distrikt, bleve följaktligen obetydligt eller i varje fall ej av den storleksordning, att merkostnaden borde få inverka avgörande.

Då av ovan belysta synpunkter syntes tydligt framgå, att indelning i fem distrikt vore att vida föredraga framför indelning i fyra med hänsyn till effektiviteten av bergsstatens verksamhet, och kostnadsskillnaden vore obetydlig, finge kollegium alltså tillstyrka, att bergsstaten i överensstämmelse med ett av de sakkunniga överbäggat förslag organiserades å fem distrikt.

Vid avgörandet av frågan huruvida antalet bergmästare och gruvingenjörer kunde sänkas från nuvarande 10 till föreslagna 9, måste hänsyn tagas till föreliggande möjligheter att utnyttja bergsstatens arbetskrafter på ett praktiskt sätt. Kollegium förutsatte att nu förefintliga sådana möjligheter ej skulle komma att beskäras. I sådant avseende borde beaktas, att enligt den för bergsstatens befattningshavare nu gällande instruktionen av den 31 december 1919 (nr 892) Kungl. Maj:t bestämde omfattningen av bergmästarnas distrikt och kollegium de i stat uppförda befattningshavarnas förläggningsorter, varjämte, bland annat, gruvingenjör vore skyldig att dels vid förordnande inträda som vikarie för bergmästaren i distriktet, dels ock under högst tre månader årligen tjänstgöra hos kollegium eller inom annat distrikt. En ytterligare instruktionsbestämmelse till beförande, bland annat, av förvarande syfte vore given i § 3, enligt vilken befattningshavarna hade att ställa sig till efterrättelse kollegii föreskrifter rörande göromålens art och fördelning mellan befattningshavarna, om dessas inbördes befogenhet samt om tjänsteutövningen i övrigt.

Kollegium ville särskilt betona, att, då kollegium den 28 februari 1925 senast uttalade sig i omorganisationsfrågan, kollegium saknat kännedom om senare statistiska uppgifter angående stenindustrien än dem, som avsågo år 1923. Sedan dess hade emellertid arbetarantalet inom denna hantering

ökats med mer än sextio procent samt även i övrigt en mycket stark utveckling skett, varför nu föreläge helt andra förutsättningar för kollegii ståndpunktstagande än vid avgivandet av 1925 års yttrande. Kollegium kunde numera ej biträda förslag om en sådan beskärning av bergsstaten som 1925 ifrågasattes. Däremot funne kollegium den nu föreslagna sänkningen av antalet tekniskt utbildade befattningshavare å bergsstaten kunna tagas under övervägande.

I flera av de inkomna yttrandena avstyrktes visserligen en sådan sänkning, men kollegium hade övertygat sig om att en sådan indelning i fem distrikt kunde verkställas, att antalet befattningshavare, om kollegii befogenheter utnyttjades, kunde under nu rådande förhållanden begränsas till 9.

Med hänsyn till ej blott sannolikheten av en ökning av det arbete, som föranleddes av bergsstaten nu åvilande uppgifter, utan även möjligheten av att genom ny gruvlagstiftning nya arbetsuppgifter tillkomme, syntes dock varaktigheten av denna lösning ej säkrad. Givetvis komme, om förhållandena utvecklade sig i sådan riktning, att förstärkning av arbetskrafterna åter erfordrades, framställning därom att göras.

Kollegium finge alltså under ovan angivna förutsättningar tillstyrka, att, i anledning av förbundets framställning och de sakkunnigas förslag, åtgärd vidtoges av Kungl. Maj:t för bergsstatens omorganisation på det sätt, att å densamma, sedan omorganisationen fullständigt genomförts, skulle vara anställda 5 befattningshavare i bergmästares och 4 befattningshavare i gruvingenjörjs tjänsteställning samt 5 kontorsbiträden.

Socialstyrelsen, som ansett sig icke hava haft anledning att ingå på ett bedömande i detalj av den föreliggande organisationsfrågan, har för sin del i allmänhet framhållit den synnerliga vikten av att icke sådana beskärningar vidtoges i bergsstatens nuvarande organisation, som kunde äventyra tillgodoseendet av det starkt grundade kravet på en effektiv arbetarskyddstillsyn inom ifrågasvarande särskilt riskfyllda arbetsområden. Med avseende härå har det av de sakkunniga framlagda organisationsförslaget icke syntts styrelsen erbjuda tillräcklig garanti, utan har styrelsen uttalat den uppfattningen, att en beskärning, som ginge utöver vad kommerskollegium nu ansett sig kunna godtaga, skulle innebära risk för att nyssberörda krav på en effektiv arbetarskyddsinspektion icke kunde förverkligas.

I kommerskollegii ovanberörda särskilt avgivna utlåtande av den 15 november 1928 har kollegium till en början erinrat om att kollegium redan tillsammans med socialstyrelsen i nyss återgivna utlåtande tagit ställning till frågan om bergsstatens organisation, därvid kollegium, under förutsättning av en sådan lönereglering, som tillgodosåge behovet av att erhålla väl kvalificerade befattningshavare å bergsstaten, samt av bibehållandet av vissa organisationens anpassningsförmåga tryggande föreskrifter, förordat en indelning i fem distrikt. De organisatoriska föreskrifter, som utgjorde en förutsättning för att kollegium kunnat tillstyrka antagandet av en sådan

*Kommerskollegii
särskilda
utlåtande den
15 november
1928.*

organisation, avsåge huvudsakligen Kungl. Maj:ts rätt att reglera distriktens gränser samt kollegii befogenhet att bestämma befattningshavarnas förläggningssorter ävensom medgivandet för kollegium att förordna gruvingenjör att viss tid årligen tjänstgöra utom det distrikt, dit han vore förlagd.

Kollegium har härefter ingått på frågan, huruvida de sakkunnigas förslag beträffande lönesatserna kunde anses tillfredsställande, samt därvid framhållit, bland annat, att kollegium redan under nuvarande bättre befordringsutsikter funnit avsevärda svårigheter vid rekrytering av bergsstaten.

Då ej heller statsverkets ekonomiska läge numera vore sådant, att en i och för sig lofvärd sparsamhetssynpunkt måste utesluta hänsynstagande till andra skäligena intressen, har kollegium tillstyrkt, att bergmästarna måtte placeras i lönegraden B 30 och gruvingenjörerna i lönegraden B 24.

Kollegium har härefter till behandling upptagit övriga av de sakkunniga beträffande bergsstaten framställda förslag och beträffande dessa spörsmål anfört följande:

»Såsom torde framgå av vad i det gemensamt med socialstyrelsen avgivna yttrandet anförts angående bergsstatens arbetsbörda, finner kollegium ej någon anledning att vid omorganisationen utgå från att vissa tjänstemän skulle framdeles ej erfordras och därför nu icke böra uppföras på ordinarie stat. Kollegium får därför påyrka, att samtliga 9 kvarstående bergsstatsbefattningar uppföras å ordinarie stat.

Vid en indelning av riket i 5 bergmästardistrikt skulle givetvis erfordras 5 ordinarie kontorsbiträden. Därtill komme eventuellt av bergmästaren i västra distriktet i yttrande över besparingssakkunnigas förslag uppgivet behov av extra skrivhjälp inom nämnda distrikt. Huruvida sådant behov kommer att föreligga även vid en indelning i 5 distrikt kan kollegium ej nu bedöma, men då för närvarande 6 biträden äro anställda å bergsstaten och indragning av ett distrikt knappast minskar skrivgöromålens omfattning, skulle det kunna ifrågasättas, huruvida ej för säkerhets skull anslag till ett extra skrivbiträde bör förefinnas eller ock en däremot svarende ökning ske i expensanslaget. Å andra sidan torde indragningen av en bergmästarexpedition komma att medföra någon minskning i behovet av expensmedel, vilken besparing emellertid, med hänsyn till sannolikheten av att indragningen komme att träffa en av de billigaste expeditionerna, ej torde böra beräknas till mera än 500 kronor. Vid sådant förhållande synes det icke uteslutet, att det nuvarande expensanslaget kan komma att räcka även till den extra skrivhjälp, som blir erforderlig, och kollegium vill därför ej nu göra framställning om höjning därav.

De sakkunniga föreslå, att gruvingenjörerna ej skola erhålla semesterrätt utan endast rätt till tjänstfrihet med bibehållen oavkortad avlöning under högst 35 dagar inom ett och samma kalenderår.

De återgå även härutinnan till löneregleringskommitténs förslag.

Mot det härför åberopade skälet, nämligen att tillgång till kompetenta och i övrigt lämpliga vikarier knappast kunde i erforderlig omfattning påräknas, uttalade kollegium, att någon stadigvarande omöjlighet att erhålla vikarie för gruvingenjör icke föreläge, enär å bergsstaten funnes extra ordinarie tjänstemän, och det vid tillfällen kunde inträffa, att kollegium förfogade över lämplig sådan. Då det i vissa fall kunde vara av be-

hovet påkallat att förordna vikarie för gruvingenjör under sådan ledighet, ansåg kollegium även gruvingenjör böra medgivas semester. Enär emellertid långt ifrån alltid vikarie skulle förordnas, bleve merkostnaden sannolikt ej avsevärd.

Något motskäl, på grund varav de sakkunniga ej kunnat tillstyrka sådan semesterrätt, har ej av dem anförts, och kollegium, som önskar hava denna möjlighet att genom förordnande som gruvingenjör giva e. o. tjänsteman tillfälle att visa sin duglighet för bergsstatstjänsten, har alltså icke någon anledning att frångå sin ståndpunkt.»

Mot de av de sakkunniga föreslagna särskilda bestämmelserna för befattningshavarna vid bergsstaten har kollegium icke för sig haft något att erinra.

Kollegium har vidare i sitt särskilda utlåtande uttalat sig om de för den nya organisationens genomförande erforderliga förberedande åtgärderna och därvid på anförda skäl framhållit, att det vore av värde, om med distriktens omreglering kunde få anstå, så länge bergmästaren i östra distriktet kvarstode, alltså till januari 1932.

Till sist har kommerskollegium (statsrådsprotokollet sid. 124 och 125) utlåt it sig beträffande anslagsberäkningarna.

Departementschefen har sammanfattat sin ståndpunkt i den nu förevarande frågan på följande sätt:

*Departements-
chefens stånd-
punkt.*

»Såsom av den lämnade redogörelsen framgår, har tanken på en minskning av antalet bergmästardistrikt redan tidigare vid några tillfällen varit föremål för allvarligt övervägande, ehuru den hittills icke förverkligats. Då saken nu återupptagits av 1926 års besparingssakkunniga och det av de sakkunniga i dylikt hänseende framställda förslaget i viss utsträckning — om än med tvekan — biträtts av chefsmyndigheten för bergsstaten, kommerskollegium, har jag så mycket större anledning att nu till behandling upptaga detta spörsmål, som ju en dylik åtgärd står i god överensstämmelse med de allmänna strävandena att genom personalminskningar åstadkomma en begränsning av statsutgifterna.

Det synes mig också av de verkställda utredningarna klarligen framgå, att ur sakliga synpunkter hinder icke böra möta för en organisering av bergsstaten på ett mindre antal distrikt än det nuvarande. Mera tvekan kan däremot råda, huruvida man med de sakkunniga bör gå ända ned till fyra distrikt eller med kommerskollegium stanna vid fem — en siffra, som ju även varit föremål för de sakkunnigas övervägande.

Det viktigaste av de skäl, som av kommerskollegium anförts för att inskränkningen icke måtte göras så omfattande som de sakkunniga föreslagit, är det behov av ökad inspektionsverksamhet inom gruv- och stenindustrien, som på senare åren kommit till uttryck från åtskilliga håll. Även socialstyrelsen har i avseende härå uttalat, att en beskärning av bergsstatens organisation, som ginge utöver vad kollegium ansett sig kunna godtaga, skulle innebära risk för att det starkt grundade kravet på en effektiv ar-

betsskyddstillsyn inom ifrågavarande särskilt riskfyllda arbetsområden icke kunde förverkligas.

Med hänsyn till bland annat vad sålunda från yrkesinspektionens chefsmyndighet uttalats, finner jag mig böra tillstyrka, att bergsstaten organiseras i fem distrikt. Beträffande distriktens geografiska gränser skall jag i sinom tid göra framställning hos Kungl. Maj:t.

Med denna utgångspunkt läser jämväl kollegii, av socialstyrelsen biträdda förslag om det antal befattningshavare, som skulle bibehållas å staten, böra vinna beaktande. I anslutning härtill torde alltså en bergmästartjänst och en kvinnlig biträdesbefattning, vilka båda befattningar för närvarande äro vakanta, uteslutas ur staten.

Kollegii förslag att omorganisationen skulle träda i full kraft först i och med ingången av budgetåret 1932/1933 kan jag däremot icke biträda. Då kollegium äger befogenhet att självt bestämma de i staten uppförda befattningshavarnas förläggningsorter, synas mig vissa utav de av kollegium för ett uppskov med den nya organisationens ikraftträdande åberopade skäl icke böra tillerkännas någon avgörande betydelse. I övrigt torde i de fall, då särskilda föreskrifter enligt kollegii mening skulle krävas för underlättande av den nya organisationens genomförande, på vederbörlig framställning av kollegium få tagas under övervägande, om och i vad mån hänsyn till personalen i förekommande fall bör föranleda särskilda åtgärder.

Vid bifall till vad jag här ovan föreslagit rörande genomförande av minskning i antalet bergmästartrikt, läser jämväl, på sätt de sakkunniga föreslagit, ny löneroglering för bergsstatens befattningshavare böra träda i tillämpning den 1 juli 1929. Jag tillstyrker alltså, att så må ske.

I fråga om bergmästarnas och gruvingenjörernas placering i lönegrader hava de sakkunniga upptagit de av lönerogleringskommittén på sin tid för dessa befattningshavare föreslagna eller nuvarande lönegraderna B 29 respektive B 22. För egen del anser jag mig icke böra gå utöver vad sålunda från två olika sakkunnighåll föreslagits utan tillstyrker denna lönegradsplacering för båda dessa grupper befattningshavare. Mot biträdenas placering å lönestaten har jag icke någon erinran att göra.

Beträffande frågan om befattningshavarnas vid bergsstaten semesterrätt tillstyrker jag, med hänsyn till vad kollegium i dylikt hänseende upplyst och anfört, att sådan rätt må tillkomma jämväl gruvingenjörerna.

Mot den även av lönerogleringskommittén ifrågasatta föreskriften om skyldighet för vissa befattningshavare vid bergsstaten att underkasta sig i särskild ordning meddelade bestämmelser rörande förbud att för vissa företag åtaga sig uppdrag mot ersättning har jag icke någon erinran att göra.

Icke heller de av de sakkunniga förordade övergångsbestämmelserna samt utfärdandet av särskild föreskrift rörande redovisning till statsverket av de

medel, som hittills tillkommit bergmästarna såsom sportler av expeditiönslösen, föranleda någon erinran från min sida.

Beträffande slutligen de utav de sakkunniga uppgjorda anslagsberäkningarna har jag icke någon annan erinran att göra än den, som betingas av den utav mig i samband med mitt yttrande angående antalet bergmästardistrikt förordade avvikelser från de sakkunnigas förslag rörande den personal, som skulle kvarbliva å staten. Anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän torde i anslutning härtill böra bestämmas till 91,968 kronor eller, i avrundat tal, 92,000 kronor. Med tillägg av anslagsposten till expenser m. m., 7,500 kronor, skulle alltså staten sluta på sammanlagt 99,500 kronor.

I överensstämmelse med den anordning, som av mig förordats beträffande kommerskollegii stat, torde från det ordinarie anslaget böra utgå samtliga vikariatskostnader.»

I samband med Kungl. Maj:ts förevarande förslag har utskottet till behandling förehått två motioner, väckta inom första kammaren, den ena, nr 263, av herr N. A. Nilsson i Kabbarp och den andra, nr 266, av herr C. I. Asplund.

I motionen I:263 har hemställts, att riksdagen måtte — med bifall i övrigt till Kungl. Maj:ts i proposition nr 161, punkten 3, bergsstaten, framlagda förslag —

dels bestämma antalet ordinarie befattningar vid bergsstaten på följande sätt:

Befattning	Lönegrad
4 bergmästare	B 29
3 gruvingenjörer	B 22
4 kontorsbiträden	B 4;

dels godkänna följande stater för bergsstaten, att tillämpas från och med den 1 juli 1929:

A. Ordinarie avlöningsstat:

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsanslag</i>	kronor 73,200
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m., <i>förslagsanslag</i>	» 13,600
Expenser m. m.	» 7,500
	<hr/>
	kronor 94,300.

B. Övergångsstat.

	Lön	Tjänstgöringspenningar	Summa
	kronor	kronor	kronor
1 bergmästare	5,000	2,500	7,500
1 gruvingenjör	3,600	1,800	5,400

Summa kronor 12,900.

Anm. Lönen till bergmästaren kan efter 5 år höjas med 600 kronor. För gruvingenjören kan lönen efter 5 år höjas med 500 kronor och efter 10 år med ytterligare 500 kronor. Ortstillägg utgår till gruvingenjören vid förläggning i Stockholm med 400 kronor och vid förläggning i Luleå med 200 kronor. I de fall rätt att uppbära sportler tillkommer en tjänsteman, må sådana icke åtnjutas till högre belopp än 1,000 kronor årligen.

dels under riksstatens tionde huvudtitel, med uteslutande av det under avdelning B 3, Bergsstaten, uppförda ordinarie anslaget till bergsstaten, under samma avdelning uppföra ett ordinarie förslagsanslag av 101,200 kronor;

dels ock bemyndiga Kungl. Maj:t att utfärda de föreskrifter rörande övergången till den ordinarie avlöningsstaten, som kunna finnas påkallade.

I motionen I:266 har hemställts, att riksdagen måtte — med bifall i övrigt till i Kungl. Maj:ts proposition nr 161, punkten 3, bergsstaten framlagda förslag —

a) med placering av de fyra ordinarie gruvingenjörerna i lönegraden B 24 i stället för B 22 öka den i ordinarie staten för bergsstaten upptagna posten »Avlöningar till ordinarie tjänstemän», förslagsanslag med 3,500 kronor till 95,005 kronor;

b) medgiva, att, i avvaktan på först inträffande ledighet genom ordinarie bergmästares eller gruvingenjörs avgång från tjänsten, av Kungl. Maj:t förordnade extra ordinarie gruvingenjören inom norra bergmästaredistriktet Jonas Ejnar Lindeman må få behålla sin tjänst med honom för närvarande tillerkända löneförmåner, lön 3,600 kronor, tjänstgöringspenningar 1,800 och ortstillägg 200 kronor, summa 5,600 kronor ävensom rätt till sportler intill ett belopp av högst 1,000 kronor årligen, samt för ändamålet för budgetåret 1929/1930 bevilja ett extra förslagsanslag av 5,600 kronor; samt

c) i fråga om sättet för den nya organisationens genomförande uttala, att riksdagen icke har något att erinra mot vidtagande av sådana tillfälliga anordningar beträffande de nuvarande ordinarie befattningshavarnas tjänstgöringsområden m. m., som, utan att medföra ökade kostnader för statsverket, äro ägnade att underlätta arbetet under själva övergångstiden och undanröja personliga olägenheter och förluster för befattningshavarna.

I fråga om de skäl, motionärerna anfört till stöd för sina förslag, får utskottet hänvisa till motionerna.

*Utskottets
yttrande.*

Av statsrådsprotokollet framgår, hurusom vid skilda tillfällen förslag framlagts om inskränkning av det nuvarande antalet bergmästardistrikt, men att förslagen ifråga ännu icke lett till något positivt resultat.

Enligt Kungl. Maj:ts nu föreliggande framställning skulle, i överensstämmelse med vad kommerskollegium förordat och i samband med att ny definitiv löneroglering genomföres för bergsstatens befattningshavare, antalet bergmästardistrikt begränsas från sex till fem. Kungl. Maj:t har sålunda ansett sig icke kunna godtaga besparingssakkunnigas framställning härutinnan, som går ut på att bergsstaten skulle organiseras på fyra distrikt.

En omständighet, som gör, att spørsmålet om bergsstatens organisation icke längre bör undanskjutas, utgör — såsom ock besparingssakkunniga påpekat — att sagda spørsmål är intimt förbundet med frågan om löneroglering för bergsstaten. Då det syntes utskottet vara ett berättigat önskemål, att även befattningshavarna, tillhörande denna stat, snarast möjligt överföras inom det nya lönesystemets ram, anser sålunda utskottet tidpunkten vara inne, att organisationsfrågan nu erhåller sin lösning.

Såsom departementschefen framhållit, utgör det viktigaste av de skäl, som tala för att inskränkningen av antalet bergmästardistrikt icke göres så omfattande, som de sakkunniga ifrågasatt, det behov av ökad inspektionsverksamhet inom gruv- och stenindustrien, som på senare åren kommit till uttryck från åtskilliga håll. Härom har kommerskollegium uttalat sig, och socialstyrelsen har, med framhållande av vikten av att icke sådana beskäringar vidtoges i bergsstatens nuvarande organisation, som kunde äventyra tillgodoseendet av det starkt grundade kravet på en effektiv arbetarskyddstillsyn inom ifrågavarande särskilt riskfyllda områden, ansett, att en beskäring, som ginge utöver, vad kollegium funnit sig kunna godtaga, skulle innebära risk för att nyssberörda krav på en effektiv arbetarskyddsinspektion icke kunde förverkligas.

I betraktande härav och med hänsyn till de skäl, som i övrigt anförts till stöd för att inskränkningen av antalet bergmästardistrikt begränsas till fem, har utskottet funnit sig böra för sin del ansluta sig till vad Kungl. Maj:t uti nu ifrågavarande hänseende föreslagit. En ytterligare begränsning av bergmästardistriktens antal har utskottet alltså ansett icke vara tillräddig. Ur kostnadssynpunkt synes ej heller en begränsning till fyra distrikt medföra några nämnvärda besparingar, och i varje fall torde det belopp, varmed kostnaden för en organisation å fem distrikt skulle överskjuta den för en organisation å fyra distrikt, ej vara av den storlek, att merkostnaden kan få betecknas såsom utslagsgivande. Av vad sålunda anförts följer, att utskottet icke kan tillstyrka de i motionen I: 263 framställda yrkandena.

Kungl. Maj:ts förslag, i vad detsamma avser antalet befattningshavare vid bergsstaten, har ej heller givit utskottet anledning till erinran och torde sålunda i enlighet med förslaget en bergmästare- och en biträdesbefattning böra uteslutas ur staten. — Vad angår tidpunkten för den nya organisationens ikraftträdande, ansluter sig utskottet till vad Kungl. Maj:t härutinnan förordat.

Vidkommande härefter den föreslagna lönerogleringen för bergsstatens befattningshavare innebär, såsom ovan nämnts, Kungl. Maj:ts förslag, att bergmästarna skulle hänföras till lönegraden B 29, gruvingenjörerna till lönegraden B 22 och biträdena till lönegraden B 4. I fråga om Kungl. Maj:ts förslag i denna del har, såsom ovan omförmäls, i motionen I: 266 yrkats, att gruvingenjörerna måtte placeras i lönegraden B 24. Vid prövning av denna fråga har utskottet funnit sig böra ansluta sig till Kungl.

Maj:ts förslag. Vad särskilt angår frågan om gruvingenjörernas placering i lönegrad, får utskottet erinra om, att såväl 1902 års löneregleringskommitté som besparingssakkunniga förordat den löneställning, Kungl. Maj:t för dem ifrågasatt.

I detta sammanhang vill utskottet i anledning av de i nyssberörda motion i övrigt gjorda yrkandena hava uttalat, att utskottet förutsätter, att vid den kommande omorganisationen av bergsstaten sådana anordningar vidtagas, att de olägenheter, som motionären påpekat, i möjligaste mån må kunna undvikas. Därest särskilda kostnader härigenom skulle komma att uppstå, torde med hänsyn till kostnadernas tillfälliga natur och ringa omfattning särskilt anslag härför icke böra upptagas å riksstaten, utan torde desamma böra få bestridas från ordinarie förslagsanslaget till bergsstaten.

Då vad Kungl. Maj:t i övrigt under förevarande punkt föreslagit riksdagen icke givit utskottet anledning till erinran, får utskottet alltså hemställa,

I:o) att riksdagen må med bifall till Kungl. Maj:ts förevarande förslag och med avslag å herr Nilssons i Kabbarp ovanberörda motion, I: 263, ävensom med avslag å herr Asplunds förenämnda motion I: 266, i vad den avser gruvingenjörernas placering i lönegrad och anslag till bergsstaten,

a) förklara, att avlöningsreglementet för befattningshavare vid statsdepartement och vissa andra verk, tillhörande den civila statsförvaltningen, skall från och med den 1 juli 1929 äga tillämpning på befattningshavare vid bergsstaten;

b) bestämma antalet ordinarie befattningshavare vid bergsstaten på följande sätt:

Befattning	Lönegrad
5 bergmästare	B 29
4 gruvingenjörer	B 22
5 kontorsbiträden	B 4;

c) godkänna följande stat för bergsstaten, att tillämpas från och med den 1 juli 1929:

Avlöningar till ordinarie tjänstemän,

förslagsanslag	kronor 92,000
Expenser m. m.	» 7,500

Summa förslagsanslag kronor 99,500;

d) besluta, att lösen för expeditioner, som utfärdas av befattningshavare vid bergsstaten, skall i sin helhet redovisas till statsverket;

e) besluta följande särskilda bestämmelse att lända till efterrättelse beträffande befattningshavarna vid bergsstaten:

Befattningshavare vid bergsstaten skall vara underkastad de bestämmelser, som i särskild ordning äro eller varda meddelade, rörande förbud att för egen eller annans räkning driva eller hava del eller anställning i vissa företag eller för sådant företag åtaga sig uppdrag mot ersättning;

f) besluta, att, där ordinarie befattningshavare vid bergsstaten enligt hittills gällande bestämmelser ägt uppbära någon del av avlöningen i förskott, vid ingången av juli månad 1929 till honom skall på statsverkets bekostnad utbetalas ett belopp, motsvarande vad befattningshavaren skulle hava i den befattning, han vid utgången av juni månad 1929 innehar, i förskott uppburit för juli månad 1929, om de dittillsvarande avlöningsbestämmelserna då fortfarande varit gällande;

g) medgiva, att kostnaderna för berörda övergångs-anordning må bestridas av den i staten för bergsstaten upptagna anslagsposten till avlöningar åt ordinarie tjänstemän;

h) förklara, att övriga av riksdagen med avseende å den definitiva löneregleringen för statsdepartement m. fl. verk lämnade medgivanden må i tillämpliga delar gälla även beträffande befattningshavare vid bergsstaten;

i) under riksstatsens tionde huvudtitel, med uteslutande av det ordinarie anslaget till bergsstaten, uppföra ett ordinarie förslagsanslag till bergsstaten av 99,500 kronor;

samt

II:o) att herr Asplunds motion, I: 266, må i övrigt anses besvarad genom vad utskottet ovan anført.

Sprängämnesinspektionen.

4:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 4) att
dels godkänna följande ordinarie stat för sprängämnesinspektionen, att
tillämpas från och med den 1 juli 1929:

*Sprängämnes-
inspektionen.*
[4.]

Avlöning till den ordinarie tjänstemannen, förslagsanslag 10,500 kronor;
dels ock minska det ordinarie förslagsanslaget till sprängämnesinspek-
tionen, nu 11,500 kronor, med 1,000 kronor, till 10,500 kronor.

Utredningen i ämnet återfinnes å sid. 129 och 130 i statsrådsprotokollet.

Å ordinarie staten för sprängämnesinspektionen är uppförd endast en befattningshavare, nämligen sprängämnesinspektören med placering i lönegraden B 28. Inspektionens stat har nu följande utseende:

Avlöning till den ordinarie tjänstemannen, *förslagsanslag*... kronor 10,500
 Vikariatsersättning, *förslagsanslag* » 1,000

Summa kronor 11,500.

På Kungl. Maj:ts framställning har riksdagen för budgetåret 1928/1929, i likhet med vad allt sedan år 1923 ägt rum, till arvode åt en assistent åt sprängämnesinspektören anvisat ett extra anslag, vilket för närvarande utgår med ett belopp av 6,048 kronor för år.

I sitt betänkande den 19 oktober 1928 hava 1926 års besparingssakkunniga beträffande sprängämnesinspektionen anfört följande:

»Beträffande här ifrågavarande personal hava besparingssakkunniga icke funnit anledning föreslå några förändringar.

Vad beträffar uppställningen av staten för sprängämnesinspektionen torde det särskilda anslaget till vikariatsersättningar, i enlighet med vad ovan anförts i fråga om kommerskollegii stat, böra utgå. Att härvid kostnaderna för inspektionen kunna komma att i viss mån överskrida statens slutsumma synes icke böra utgöra hinder för en dylik förändring, då det givetvis bör tillses, att inom de olika förvaltningsgrenarna likartade regler för avlöningsanslagens beräkning komma till användning.

I enlighet med det förfarande, som tillämpats vid beräkning av anslag för viss å extra stat anställd personal i statsdepartement, torde anslaget till arvode åt assistenten böra hädanefter anvisas såsom förslagsanslag, beräknat på följande sätt:

	Grundavlöning kronor	Avlöningsför- höjningar kronor	Summa kronor
1 assistent (i lönegraden B 21)	6,048	768	6,816.

Anslaget synes i anslutning härtill böra bestämmas till i avrundat belopp 6,800 kronor.»

Departementschefen har, liksom ock kommerskollegium, ej haft något att erinra mot de sakkunnigas förslag.

*Utskottets
yttrande.*

Utskottet, som ej funnit skäl till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag i avseende å anslag till sprängämnesinspektionen, får alltså under förevärande punkt hemställa,

att riksdagen må,

a) godkänna följande ordinarie stat för sprängämnesinspektionen, att tillämpas från och med den 1 juli 1929:

Avlöning till den ordinarie tjänstemannen, förslagsanslag 10,500 kronor; samt

b) minska det ordinarie förslagsanslaget till sprängämnesinspektionen nu 11,500 kronor, med 1,000 kronor till 10,500 kronor.

5:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 5) att till arvode åt en assistent vid sprängämnesinspektionen för budgetåret 1929/1930 under tionde huvudtiteln anvisa ett extra förslagsanslag av 6,800 kronor.

Arvode åt en
assistent vid
sprängämnes-
inspektionen.

[5.]

Under återopande av vad under nästföregående punkt anförts får utskottet hemställa,

Utskottets
yttrande.

att riksdagen må till arvode åt en assistent vid sprängämnesinspektionen för budgetåret 1929/1930 under tionde huvudtiteln anvisa ett extra förslagsanslag av 6,800 kronor.

Statens elektriska inspektion.

6:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 6) att dels godkänna följande ordinarie stat för statens elektriska inspektion, att tillämpas från och med den 1 juli 1929:

Statens
elektriska
inspektion.

[6.]

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsanslag 30,100 kronor;
dels ock minska det ordinarie förslagsanslaget till statens elektriska inspektion, nu 31,500 kronor, med 1,400 kronor till 30,100 kronor.

Utredningen i ämnet återfinnes å sid. 130 och 131 i statsrådsprotokollet.

Ordinarie staten för inspektionen har följande utseende:

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsanslag	kronor 30,100
Vikariatsersättningar, förslagsanslag	» 1,400
	<hr/>
	Summa kronor 31,500.

Med bifall till Kungl. Maj:ts förslag har riksdagen för budgetåret 1928/1929, i likhet med vad allt sedan år 1920 ägt rum, till arvoden åt två assistenter vid inspektionen anvisat ett extra anslag, vilket för närvarande utgår med ett belopp av 12,096 kronor för år.

På sätt framgår av den under punkt 2 lämnade redogörelsen hava 1926 års besparingsakkunniga icke funnit anledning föreslå någon förändring beträffande organisationen av elektriska inspektionen.

Däremot hava de sakkunniga, i likhet med vad som ifrågasatts beträffande sprängämnesinspektionen, framlagt förslag till förändrat beräkningssätt rörande de till nu ifrågavarande inspektion utgående anslagen. I enlighet därmed skulle anslaget till vikariatsersättningar uteslutas ur staten och vikariatskostnaderna för inspektörerna helt bestridas av det ordinarie av löningsanslaget. Vidare skulle i anslutning till det förfarande, som tillämpats vid beräkning av anslag för viss å extra stat anställd personal, anslaget till arvoden åt de två assistenterna upptagas såsom förslagsanslag; och hava de sakkunniga för sin del beräknat sistnämnda anslag på följande sätt:

Grund- avlöningar	Avlönings- förhöjningar	Summa kronor
12,096	1,536	13,632.

Anslaget borde enligt de sakkunnigas mening upptagas med ett avrundat belopp av 13,600 kronor.

*Utskottets
yttrande.*

Då utskottet i likhet med kommerskollegium och departementschefen icke haft något att erinra mot de sakkunnigas förslag beträffande anslag till nu ifrågavarande inspektion, får utskottet hemställa,

att riksdagen må

a) godkänna följande ordinarie stat för statens elektriska inspektion, att tillämpas från och med den 1 juli 1929:

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsanslag 30,100 kronor; samt

b) minska det ordinarie förslagsanslaget till statens elektriska inspektion, nu 31,500 kronor, med 1,400 kronor till 30,100 kronor.

*Arvoden åt två
assistenter
vid statens
elektriska
inspektion.*

7:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 7) att till arvoden åt två assistenter vid statens elektriska inspektion för budgetåret 1929/1930 under tionde huvudtiteln anvisa ett extra förslagsanslag av 13,600 kronor.

[7.]

*Utskottets
yttrande.*

Under hänvisning till vad under nästföregående punkt anförts, får utskottet hemställa,

att riksdagen må till arvoden åt två assistenter vid statens elektriska inspektion för budgetåret 1929/1930 under tionde huvudtiteln anvisa ett extra förslagsanslag av 13,600 kronor.

Fartygsinspektionen.

*Fartygs-
inspektionen.*

[8.]

8:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 8) att dels godkänna följande ordinarie stat för fartygsinspektionen, att tillämpas från och med den 1 juli 1929:

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsanslag 185,700 kronor,

dels ock minska det ordinarie förslagsanslaget till fartygsinspektionen, nu 187,700 kronor, med 2,000 kronor till 185,700 kronor.

Utredningen i ämnet återfinnes å sid. 132 i statsrådsprotokollet.

Den av 1928 års riksdag fastställda ordinarie staten för fartygsinspektionen har följande utseende:

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsanslag</i>	kronor 185,700
Vikariatsersättningar, <i>förslagsanslag</i>	» 2,000
	Summa kronor 187,700.

I fråga om denna stat hava 1926 års besparingssakkunniga icke föreslagit någon ändring.

Då det emellertid syntts riktigast, att, i likhet med vad som senast föreslagits beträffande sprängämnesinspektionen och statens elektriska inspektion, vikariatskostnader för uppehållande av ordinarie befattningar vid fartygsinspektionen bestridas från avlöningsanslaget till de ordinarie tjänstemännen, har särskild anslagspost för vikariatsersättningar icke längre ansetts böra upptagas i staten.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) godkänna följande ordinarie stat för fartygsinspektionen, att tillämpas från och med den 1 juli 1929:

Avlöningar till ordinarie tjänstemän,
förslagsanslag 185,700 kronor;
samt

b) minska det ordinarie förslagsanslaget till fartygsinspektionen, nu 187,700 kronor, med 2,000 kronor till 185,700 kronor.

9:o) På grund av Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning (punkt 9) får utskottet hemställa,

*Fartygs-
inspektionens
verksamhet.*

[9.]

att riksdagen må, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till uppehållande av fartygsinspektionens verksamhet, utöver det ordinarie förslagsanslaget, för budgetåret 1929/1930 anvisa ett extra anslag av 95,678 kronor.

Undervisningsanstalt för sjöfart.

10:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 10) och under hänvisning till vad statsrådsprotokollet (sid. 133—139) i ämnet innehåller får utskottet hemställa,

Navigationsskolorna.

[10.]

att riksdagen må i riksstaten för budgetåret 1929/1930 med oförändrade belopp upptaga

a) ordinarie anslaget till navigationsskolorna, 171,000 kronor,

b) ordinarie reservationsanslaget till navigationslärarkursen, 2,200 kronor; samt

c) ordinarie förslagsanslaget till ålderstillägg för personalen vid undervisningsanstalter för sjöfart, 23,000 kronor.

*Skeppsmät-
ningskostnad.*
[11.]

11:o) På grund av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 11) och under hänvisning till vad statsrådsprotokollet (sid. 139 och 140) i ämnet innehåller, hemställer utskottet,

att riksdagen må i riksstaten för budgetåret 1929/1930 med oförändrat belopp upptaga ordinarie förslagsanslaget till skeppsmätningens kostnad, 32,200 kronor.

*Arvoden åt
torvingenjörer
m. m.*
[12.]

12:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 12) att till arvoden åt torvingenjörer m. m., i enlighet med vad av departementschefen i statsrådsprotokollet över handelsärenden den 25 februari 1929 förordats, för budgetåret 1929/1930 anvisa ett extra anslag av 20,000 kronor.

Utredningen i ämnet återfinnes å sid. 140—143 i statsrådsprotokollet.

Sedan 1901 års riksdag anvisat medel för anställande av en torvingenjör, erhöll denne från och med år 1903 till sitt biträde en assistent. Härefter ägde ett successivt utökande av personalen rum såväl före världskriget som framför allt under kristiden, så att slutligen under år 1920 torvstaten utgjordes av 1 förste torvingenjör, 4 torvingenjörer, 3 torvassistenter — därav en särskilt avsedd för den då pågående undersökningen av staten tillhöriga mossar — samt 3 torvbiträden. Sedermera vidtogos emellertid betydande inskränkningar ifråga om denna personal; från och med den 1 juli 1923 kvarstodo vid torvstaten en förste torvingenjör och tre torvingenjörer, samtliga anställda å extra stat.

Enligt beslut vid 1928 års riksdag skall befattningen såsom förste torvingenjör i samband med den nuvarande innehavarens avgång från tjänsten från och med den 1 maj 1929 indragas. Vidare har genom tjänstinnehavarens fränfalle numera ledighet uppstått å en av de tre torvingenjörsbefattningar, för vilkas fortsatta uppehållande under budgetåret 1928/1929 medel å extra stat beviljats.

Det av 1928 års riksdag till arvoden åt torvingenjörer m. m. för innevarande budgetår anvisade anslaget å 30,700 kronor har jämlikt beslut av Kungl. Maj:t den 8 juni 1928 disponerats på följande sätt:

till arvode åt en förste torvingenjör för tiden 1 juli 1928—

30 april 1929 efter 6,000 kronor för helt år räknat kronor	5,000: —
» ortstillägg åt densamme under sagda tid efter 400 kronor för helt år räknat	» 333: 33
» arvoden å 4,000 kronor åt tre torvingenjörer	» 12,000: —

till personliga ålderstillägg åt förste torvingenjören för tiden 1 juli 1928—30 april 1929 och åt tre torvingenjörer à 1,000 kronor för helt år räknat	kronor	3,833: 33
» resekostnads- och traktamentsersättningar åt torvtjänstemännen samt, i den mån anslaget sådant medger, expensersättningar till ett sammanlagt belopp av 1,500 kronor, att med lika belopp tilldelas envar av torvingenjörerna vid budgetårets utgång	»	8,000: —
» skrivhjälp åt förste torvingenjören och efter dennes avgång åt den tjänsteman inom kommerskollegium, som kommer att handlägga de förste torvingenjören förut åvilande göromål	kronor	1,500: —

Summa kronor 30,666: 66,

vilket belopp avrundats uppåt till 30,700 kronor.

I avseende å torvstatens personal innebär besparingssakkunnigas förslag, att denna personal från och med nästkommande budgetår skulle utgöras av endast två torvingenjörer.

I anledning härav har kommerskollegium uttalat farhågor, att dessa båda befattningshavare icke ensamma skulle medhinna dem åliggande tjänsteresor. I anslutning härtill har kollegium påyrkat, att ytterligare en torvingenjör måtte få anställas under högst hälften av budgetåret. Departementschefen har tillstyrkt kollegii framställning.

Till avlönande av två torvingenjörer under hela budgetåret 1929/1930 och en torvingenjör under en tid av högst sex månader av samma budgetår har sålunda ansetts böra avses ett belopp av (4,000 + 4,000 + 2,000) 10,000 kronor och för personliga ålderstillägg åt förstnämnda båda torvingenjörer en anslagspost å (1,000 + 1,000) 2,000 kronor. Vad angår den i nu ifrågavarande anslag ingående posten till resekostnads- och traktamentsersättningar m. m., har kollegium hemställt, att med hänsyn till den genom en torvingenjörs frånfälle uppkomna ökningen av expeditonsarbetet för de kvarvarande båda torvingenjörerna den expensersättning, vartill de under vissa villkor nu äro berättigade, måtte höjas med 250 kronor. Då departementschefen, lika med kollegium, funnit en dylik höjning vara väl motiverad av det för dem ökade expeditonsarbetet, har departementschefen tillstyrkt, att expensersättningen till envar av dem bestämdes till 750 kronor att utgå i den ordning, som av kollegium förordats. För beredande av dessa expensersättningar har emellertid icke någon höjning av postens nuvarande belopp ansetts erforderlig.

Vid bifall härtill skulle alltså anslaget till torvstaten, nu 30,700 kronor, för nästinstundande budgetår behöva bestämmas till (10,000 + 2,000 + 8,000) 20,000 kronor.

För åtnjutande av de personliga ålderstilläggen har, i likhet med vad senast för löpande budgetår varit fastställt, ansetts böra föreskrivas, att vederbörande torvingenjörer fortfarande med gott vitsord tjänstgjorde i nämnda egenskap.

Utskottets
yttrande.

Utskottet, som funnit sig böra tillstyrka Kungl. Maj:ts förslag, hemstäl
alltså,

att riksdagen må till arvoden åt torvingenjörer m. m.,
i enlighet med vad av departementschefen i statsråds-
protokollet över handelsärenden den 25 februari 1929
förordats, för budgetåret 1929/1930 anvisa ett extra an-
slag av 20,000 kronor.

Ålderstillägg.
[13.]

13:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 13) och under hänvis-
ning till vad statsrådsprotokollet (sid. 143) i ämnet innehåller får utskottet
hemställa,

att riksdagen må ur riksstaten utesluta det under
tionde huvudtiteln upptagna ordinarie förslagsanslaget
till ålderstillägg.

Stockholm den 21 maj 1929.

På statsutskottets vägnar:

S. H. KVARNZELIUS.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar S. H. Kvarnzelius, J. L. Widell, Olof Olsson, O. Berg-
qvist, J. Nilsson i Malmö, C. P. V. Nilsson i Gränebo, C. A. Carlsson i Gävle, C. I. Asplund,
C. G. V. Hammarskjöld, J. G. Walles, E. A. Lundell och K. A. W. Björck;

från andra kammaren: herrar A. Anderson i Råstock, C. R. Jansson i Falun, O. Olsson i
Kullenbergstorp, P. M. Olsson i Blädinge, A. Å:son Törnkvist i Karlskrona, B. F:son Holm-
gren, E. J. Wigforss, S. Persson i Fritorp, A. Danielsson, O. Andersson i Höör, G. Persson i
Falla och J. Jönsson i Revinge.

Reservationer:

vid *punkt 1* (kommerskollegium)

av herrar *Olsson* i Blädinge, *Törnkvist* i Karlskrona och *Holmgren*, vilka ansett, att utskottet bort med anledning av herrar *Lindleys* och *Holmgrens* motioner I: 262 och II: 406 tillstyrka uppförande av byråinspektören i lönegraden B 24 med skyldighet för honom att utan särskild ersättning i förekommande fall vikariera för navigationsskoleinspektören;

vid *punkt 2* (kommerskollegii verksamhet)

av herrar *Olsson* i Kullenbergstorp och *Jönsson* i Revinge, vilka ansett, att i stället för förste byråingenjören å industribyråns elektriska sektion borde uppföras en byråingenjör i lönegraden B 21 med en avlöning av 6,048 kronor och att förty utskottet bort hemställa,

att riksdagen må till uppehållande av kommerskollegii verksamhet, utöver det ordinarie förslagsanslaget, för budgetåret 1929/1930 anvisa ett extra anslag av 10,620 kronor;

vid *punkt 3* (bergsstaten)

1) av herrar *Olsson* i Kullenbergstorp och *Jönsson* i Revinge, vilka ansett, att utskottet bort hemställa,

I:o) att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förevarande förslag och med bifall till herr *Nilssons* i Kabbarp ovanberörda motion, I: 263, ävensom med avslag å herr *Asplunds* förenämnda motion, I: 266, i vad den avser gruvingenjörernas placering i lönegrad och anslag till bergsstaten,

a) — — — — —

b) bestämma antalet ordinarie befattningar vid bergsstaten på följande sätt:

Befattning	Lönegrad
4 bergmästare	B 29
3 gruvingenjörer	B 22
4 kontorsbiträden	B 4;

c) godkänna följande stater för bergsstaten, att tillämpas från och med den 1 juli 1929:

A. Ordinarie avlöningsstat:

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsanslag</i>	kronor	73,200
Avlöningar till icke-ordinarie befattnings- befattningshavare m. m., <i>förslagsanslag</i> »	»	13,600
Expenser m. m.	»	7,500
	kronor	94,300.

B. Övergångsstat.

	Lön	Tjänst- görings- pennningar	Summa
	kronor	kronor	kronor
1 bergmästare.....	5,000	2,500	7,500
1 gruvingenjör	3,600	1,800	5,400
	Summa kronor		12,900.

Anm. Lönen till bergmästaren kan efter 5 år höjas med 600 kronor. För gruvingenjören kan lönen efter 5 år höjas med 500 kronor och efter 10 år med ytterligare 500 kronor. Ortstillägg utgår till gruvingenjören vid förläggning i Stockholm med 400 kronor och vid förläggning i Luleå med 200 kronor. I de fall rätt att uppbära sportler tillkommer en tjänsteman, må sådana icke åtnjutas till högre belopp än 1,000 kronor årligen.

d) bemyndiga Kungl. Maj:t att utfärda de föreskrifter rörande övergången till den ordinarie avlöningsstaten, som kunna finnas påkallade;

e) = d) i utlåtandet;

f) = e) i utlåtandet;

g) = f) i utlåtandet;

h) = g) i utlåtandet;

i) = h) i utlåtandet;

k) under riksstatens tionde huvudtitel — — — förslagsanslag av 101,200 kronor;

samt

II:o — — —

2) av herr *Asplund*, som ansett, att utskottet bort tillstyrka gruvingenjörernas placering i lönegraden B 24.